

سازمان ملل متحد در ایران

ملل متحد

فهرست

۵	..... مقدمه
۶	..... سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (FAO)
۸	..... برنامه مشترک ملل متحد در زمینهٔ ایدز (UNAIDS)
۱۰	..... هیئت یاری‌رسانی سازمان ملل متحد در افغانستان (UNAMA)
۱۲	..... صندوق کودکان ملل متحد (UNICEF)
۱۴	..... برنامه توسعه ملل متحد (UNDP)
۱۶	..... سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (UNESCO)
۱۸	..... کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان (UNHCR)
۲۰	..... سازمان توسعه صنعتی ملل متحد (UNIDO)
۲۲	..... مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد (UNIC)
۲۴	..... دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد (UNODC)
۲۶	..... صندوق جمعیت ملل متحد (UNFPA)
۲۸	..... برنامه جهانی غذا (WFP)
۳۰	..... سازمان جهانی بهداشت (WHO)
۳۲	..... سازمان بین‌المللی مهاجرت (IOM)
۳۴	..... نشانی کارگزاری‌ها

سازمان ملل متحد در ایران
ناشر: نظام ملل متحد در جمهوری اسلامی ایران
چاپ سوم، زمستان ۱۳۸۹
شمارگان: ۳۰۰۰
شابک: ۸-۲۷-۵۶۸۱-۹۶۴

طراحی و اجرا: بهناز مشاطیان
چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

جمهوری اسلامی ایران از ۱۹۴۵ به عنوان یکی از ۵۱ کشور عضو مؤسس سازمان ملل متحد، نقش قابل توجهی در توسعه این سازمان ایفا نموده و به گونه‌ای فعال در تلاش‌های ملل متحد، صندوق‌ها، برنامه‌ها و کارگزاری‌های تخصصی آن مشارکت داشته است.

سازمان ملل متحد از ۱۹۵۰ در ایران با فعالیتی اندک حضور خود را آغاز نمود اما در حال حاضر ۱۴ کارگزاری تخصصی و صندوق ملل متحد در زمینه‌های گوناگون مانند محیط زیست، آموزش، کودکان، پناهندگان، کشاورزی، صنایع، مبارزه با مواد مخدر، بهداشت، فرهنگ و کاهش خطر پذیری بلافاصله فعالیت‌ها هستند. هدف این کارگزاری‌ها حمایت از تلاش‌های دولت برای کاهش فقر، حفاظت از محیط زیست، ترویج توسعه پایدار، افزایش تولیدات بخش کشاورزی و صنعتی، جلوگیری از گسترش اچ‌آی‌وی/ایدز و سایر بیماری‌ها، کمک به شناسایی هر چه بیشتر میراث فرهنگی ایران، تقویت تلاش‌ها برای مبارزه با مواد مخدر و اصلاحات قضایی همچنين حمایت از تلاش‌های دولت برای میزبانی از یکی از بزرگترین جوامع پناهندگان جهان است.

دفاتر سازمان ملل متحد در ایران با مشارکت با دولت به اولویت‌های توسعه ملی و نیازهای فوری ایران پاسخ می‌دهند. این دفاتر بر اساس دستورکار انساندوستانه و توسعه‌ای خود با برنامه‌های توافق شده با دولت همکاری می‌نمایند. سازمان ملل نه تنها با دولت بلکه با شرکایی در بخش غیردولتی به عنوان پاره‌ای از طرح‌ها و برنامه‌هایی که در مورد آنها با دولت به توافق رسیده همکاری می‌کند.

ایران به عنوان کشوری با درآمد متوسط در شاخص‌های توسعه انسانی مکلف به دستیابی آرمان‌های توسعه هزاره است که به وسیله رهبران جهان در سال ۲۰۰۰ در اجلاس سران تصویب شد و ایران در آن حضور داشت.

همانند سایر کشورها فعالیت کارگزاری‌های سازمان ملل متحد در ایران به وسیله چارچوب کمک‌های توسعه‌ای ملل متحد (UNDAF) هدایت می‌شود. این چارچوب بر اساس و همسو با اولویت‌ها و خط مشی‌های توسعه‌ای ملی دولت طراحی و توافق شده است. چارچوب مزبور ابزاری است که اجازه می‌دهد کارگزاری‌های گوناگون سازمان ملل متحد در ایران توانایی‌ها، طرح‌ها و برنامه‌های خود را ارزیابی و هماهنگ کرده تا به بهترین نحو تلاش‌های توسعه‌ای کشور را حمایت نمایند.

« به عنوان هماهنگ کننده مقیم نظام ملل متحد در جمهوری اسلامی ایران، ما بلم این نسخه به روز شده «سازمان ملل متحد در ایران» که حاوی اطلاعات درباره فعالیت‌های کارگزاری‌های سازمان ملل متحد در ایران است را به شرکا و همکاران ارائه نمایم.»

کنسول ویدال

هماهنگ کننده مقیم در جمهوری اسلامی ایران

سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد

- ۱۹۴۳: سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) توسط نمایندگان ۴۴ دولت در هات اسپرینگ ویرجینیای آمریکا پایه گذاری شد.
- ۱۹۴۵: اولین نشست کنفرانس فائو در کبک کانادا برگزار شد و فائو به عنوان یکی از آژانس های تخصصی سازمان ملل متحد تأسیس شد.
- ۱۹۵۱: دفتر مرکزی فائو از واشنگتن دی سی آمریکا به رم در ایتالیا منتقل شد.
- ۱۹۵۳: اول دسامبر ۱۹۵۳ تاریخ عضویت ایران در فائو است.
- ۱۹۸۱: اولین روز جهانی غذا در ۱۶ اکتبر برگزار شد.
- ۱۹۹۲: در ماه مه این سال دفتر نمایندگی فائو در ایران بازگشایی شد.
- ۱۹۹۶: اجلاس جهانی غذا، رم، ایتالیا؛
- ۱۹۹۷: فائو با برنامه تله فود مبارزه علیه گرسنگی را آغاز کرد.
- ۲۰۰۲: «اجلاس جهانی غذا- پنج سال بعد» برگزار شد تا اهداف این اجلاس بازبینی شود.
- ۲۰۰۸: کنفرانس سران برای امنیت غذایی جهان، چالش های تغییر اقلیم و زیست انرژی، رم، ایتالیا؛
- ۲۰۰۹: نشست جهانی امنیت غذایی، رم، ایتالیا.

چشم انداز و اهداف جهانی فائو:

چشم انداز فائو وجود دنیایی عاری از گرسنگی و سوء تغذیه است که در آن غذا و کشاورزی^۱ به بهبود استانداردهای زندگی همگان، بخصوص فقیرترین افراد، به شکلی پایدار از بُعد اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی می پردازد. به منظور دستیابی بدین رسالت و اهداف توسعه هزاره، فائو به ارتقاء نقش مستمر غذا و کشاورزی پایدار در جهت دستیابی به سه هدف جهانی زیر می پردازد:

کاهش تعداد گرسنگان جهان و حصول اطمینان کامل از دنیایی که در آن همه مردم همواره به غذای کافی سالم و مغذی دسترسی دارند که نیازهای غذایی آنان را برای زندگی سالم و فعال برآورده می نماید؛ فقرزدایی و حرکت به سوی پیشرفت اقتصادی و اجتماعی برای همگان همراه با افزایش تولید غذا، ارتقاء توسعه روستایی و معیشت پایدار؛ مدیریت و بهره برداری پایدار از منابع طبیعی، شامل زمین، آب، هوا، اقلیم و منابع ژنتیکی به نفع نسل کنونی و نسل های آتی.

اهداف اساسی فائو:

افزایش پایدار تولید محصولات کشاورزی؛ افزایش پایدار تولیدات دامی؛ مدیریت و استفاده پایدار از ذخایر شیلاتی و آبریان؛ بهبود کیفیت و سلامت غذا در کلیه مراحل زنجیره غذایی؛ مدیریت پایدار جنگل ها و درختان؛ مدیریت پایدار خاک، آب و منابع ژنتیکی و پاسخ بهتر به چالش های زیست محیطی جهان که غذا و کشاورزی را تحت تأثیر قرار می دهند؛ فراهم کردن محیط برای بازارها به منظور ارتقاء معیشت و توسعه روستایی؛ بهبود امنیت غذایی و تغذیه بهتر؛ بهبود وضعیت آمادگی و پاسخ دهی مناسب به تهدیدات غذایی و کشاورزی و شرایط اضطراری؛ برابری جنسیتی در دسترسی به منابع، کالاها، خدمات و تصمیم گیری ها در مناطق روستایی؛ و سرمایه گذاری بیشتر و مؤثرتر دولتی و خصوصی در کشاورزی و توسعه روستایی.

۱ کشاورزی شامل کلیه محصولات زراعی و باغی، دام، جنگل و شیلاتی می باشد.

سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد

در راستای اولویت های دولت برای کشاورزی و توسعه روستایی پایدار، تمرکز فائو در میان مدت، بر افزایش سرمایه گذاری در کشاورزی، به ویژه در سطح زنجیره ارزش به منظور افزایش درآمد و فرصت های شغلی برای افراد فقیر روستایی است.

در ژوئن ۲۰۰۵ فائو در تدوین چارچوب استراتژی توسعه پایدار کشاورزی به ایران کمک نمود. همین طور در سال ۲۰۰۷ استراتژی ملی و برنامه عمل برای آمادگی، مدیریت و کاهش خسارت خشکسالی در بخش کشاورزی به منظور افزایش ظرفیت دولت در مدیریت بحران، تهیه گردید.

برای کمک به تلاش های دولت در جهت کشاورزی و توسعه روستایی پایدار، چارچوب برنامه ریزی کشوری (۳ تا ۵ ساله) در حال نهایی شدن است. اهداف چارچوب برنامه ریزی کشوری عبارتند از:

الف) مشارکت روستاییان و کشاورزان کم درآمد در روند توسعه به منظور بهبود معیشت، امنیت غذایی و وضعیت تغذیه ای آنان؛

ب) استفاده از شبکه تحقیقات، مؤسسات آموزشی و تخصص بالای ایران به منظور کمک به کشورهای منطقه از طریق همکاری های جنوب - جنوب؛

ج) ارتقای تجاری سازی کشاورزی و کشاورزی صادرات محور.

فائو، به سازمان شیلات ایران در تدوین برنامه ای جامع برای توسعه آبی پروری به منظور دستیابی به تولید نهایی سالیانه یک و نیم میلیون تن، طبق سند چشم انداز ۱۴۰۴، کمک نموده است. همکاری های فنی فائو در چارچوب توسعه پایدار شیلاتی و با رویکردی زیست بومی، در زمینه های زیر امکان پذیر است:

الف) توسعه پرورش ماهیان دریایی؛

ب) توسعه آبی پروری؛

ج) سرمایه گذاری در چرخه ارزش برای دستیابی به بازارهای صادرات؛

د) نهادینه سازی و تقویت ظرفیت و سازمانی.

در بخش بذر نیز به منظور فراهم کردن:

الف) سیستم های کارآمدتر تولید، توزیع و بازاریابی بذر، و

ب) افزایش ظرفیت حفاظت از ارقام ژنتیکی گیاهی در کشور،

ارائه گشته است.

فائو از طریق طرح مدرسه در مزرعه رویکرد بدیع مشارکتی و سازگار با محیط زیست را ارائه داده است تا بدین وسیله کشاورزی ارگانیک و کنترل بیولوژیکی آفات و بیماری های محصولات گوناگون از جمله گندم، خیار، گوجه فرنگی، زیتون و غیره را ارتقاء دهد. پروژه دیگری جهت حفظ محصول و صنعت پسته از آلوده شدن به آفات توکسین، در حال اجرا است. فائو به دولت در تهیه سند پروژه مهم «حیای اراضی جنگلی و زمین های تخریب شده با توجه ویژه به خاک شور و مناطق در معرض فرسایش باد»، به منظور ارائه و بررسی توسط دبیر خانه GEF (تسهیلات جهانی محیط زیست) کمک نموده است.

در بخش سلامت دام، فائو در مقابله با بیماری تب برفکی و انجام اقدامات برای جلوگیری و کنترل آنفولانزای پرندگان، به دولت کمک می کند.

فائو از طریق فعالیت های ارتباطی بین المللی مانند روز جهانی غذا و تله فود، نقش مهمی در افزایش سطح آگاهی عمومی در زمینه گرسنگی و فقر و یکپارچه سازی حمایت برای دستیابی به امنیت غذایی ایفا می کند.

برنامه مشترک

ملل متحد در زمینه ایدز

UNAIDS
JOINT UNITED NATIONS PROGRAMME ON HIV/AIDS

UNHCR UNODC
UNICEF ILO
WFP UNESCO
UNDP WHO
UNFPA WORLD BANK

در جهت کنترل همه‌گیری اچ‌آی‌وی و ایدز در کشور، برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز کمک می‌کند تا اطلاعات کافی از وضعیت ابتلا در گروه‌های مختلف جمعیتی به دست آید و مداخلات مناسب برای هر گروه طراحی و اجرا شود. گروه‌هایی که در معرض بیشترین خطر ابتلا به اچ‌آی‌وی قرار دارند شامل معتادان تزریقی، زندانیان، تن‌فروشان و مردانی هستند که با مردان دیگر رابطه جنسی دارند. در ضمن این برنامه، در ضمن فراهم کردن مستندات و شواهد کافی باعث ترویج و حساس‌سازی سیاست‌گذاران و مسوولان می‌گردد.

برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز، با حمایت از فعالیت کمیته کشوری ایدز و هماهنگ کردن فعالیت‌های سازمان‌های پشتیبان خود بر اساس اصل «سه یک»، جهت تحقق هدف یکی شدن نهاد هماهنگ کننده ملی برنامه‌ها، یکی شدن چارچوب عملیاتی برنامه‌ها و یکی شدن نظام پایش و ارزشیابی برنامه حرکت می‌کند. برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز با ایجاد هماهنگی و نظم و ترتیب بخشیدن به فعالیت‌های سازمان‌های پشتیبانی خود بر اساس جدول برنامه‌ریزی و تقسیم کار مشخص، در پاسخ به همه‌گیری ایدز قدم برمی‌دارد. برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز، با حمایت از مبتلایان و متأثرین از ایدز تلاش می‌کند تا انگ و تبعیض‌های موجود در خصوص این افراد کاهش یابد و امکان دسترسی همگانی آنان به خدمات مراقبت، درمان و پیشگیری مثبت فراهم گردد.

برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز، با نهادهای جامعه مدنی و سازمان‌های مردم‌نهاد همکاری می‌کند تا نقش آنها را در پاسخ جامع‌تر به همه‌گیری اچ‌آی‌وی ارتقاء دهد.

UNAIDS
JOINT UNITED NATIONS PROGRAMME ON HIV/AIDS

UNHCR UNODC
UNICEF ILO
WFP UNESCO
UNDP WHO
UNFPA WORLD BANK

فعالیت‌های اصلی در جمهوری اسلامی ایران

برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز، توان و منابع ده کارگزاری سازمان ملل متحد را برای مقابله با ایدز گرد هم می‌آورد. این ده کارگزاری سازمان‌های پشتیبان این برنامه را تشکیل می‌دهند که عبارتند از: کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان، صندوق کودکان ملل متحد، برنامه جهانی غذا، برنامه توسعه ملل متحد، صندوق جمعیت ملل متحد، دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، سازمان جهانی کار، سازمان آموزشی علمی و فرهنگی ملل متحد، سازمان جهانی بهداشت، و بانک جهانی. دبیرخانه برنامه در ژنو قرار دارد و در بیش از هشتاد کشور جهان زیر نظر گروه کاری موضوعی سازمان ملل متحد در زمینه ایدز فعالیت می‌کند. برنامه مشترک سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۵ در ایران تأسیس گردید و تحت پوشش دفتر منطقه‌ای قاهره، فعالیت دارد.

این برنامه مشترک، رسماً از ابتدای سال ۱۹۹۶، در پاسخ به مصوبه شورای اقتصادی اجتماعی ملل متحد در سال ۱۹۹۴ برای ایجاد هماهنگی بیشتر بین نمایندگی‌های مختلف سازمان که در زمینه ایدز فعالیت می‌کنند تأسیس شد. یک هیئت هماهنگ کننده برنامه، نظارت و سیاست‌گذاری کلان برنامه را به عهده دارد که از بیست و دو نماینده از دولت‌های مناطق مختلف جغرافیایی، ده نماینده از سازمان‌های پشتیبان، پنج نماینده از سازمان‌های غیردولتی و انجمن‌های افرادی که با اچ‌آی‌وی زندگی می‌کنند، تشکیل شده است. ایران در ابتدای سال ۲۰۰۸ میلادی به مدت سه سال به عضویت این هیئت انتخاب شد.

UNAIDS
JOINT UNITED NATIONS PROGRAMME ON HIV/AIDS

UNHCR UNODC
UNICEF ILO
WFP UNESCO
UNDP WHO

برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز با گردهم آوردن تلاش‌ها و منابع سازمان‌های پشتیبان خود در راستای گسترش برنامه‌های پیشگیری از اچ‌آی‌وی، مراقبت از آنان که به آن مبتلا شده‌اند و کاستن از اثرات همه‌گیری ایدز در جهان عمل می‌کند.

هدف این برنامه جلب حمایت گسترده همگان، برای پاسخ مؤثر و استثنایی به همه‌گیری اچ‌آی‌وی و ایدز است. سال ۲۰۰۱ سال بسیار مهمی در تاریخ اچ‌آی‌وی محسوب می‌گردد، زمانی که سران ۱۸۹ کشور و دولت‌های عضو سازمان ملل از جمله جمهوری اسلامی ایران برای نخستین بار در گرد همایی اجلاس ویژه مجمع عمومی در زمینه ایدز، اعلامیه تعهد اچ‌آی‌وی را تصویب کردند.

پیشینه کارگزاری در ایران و جهان

رسالت اصلی و اولویت‌ها در ایران و جهان

هیئت یاری‌رسانی سازمان ملل متحد در افغانستان

- تضمین گفت‌وگو و مذاکره منظم با جمهوری اسلامی ایران (خصوصاً وزارت امور خارجه) درباره روند مستمر صلح در افغانستان و همکاری منطقه‌ای؛
- فعالیت به عنوان مجرای تبادل اطلاعات بین دفتر مرکزی یوناما و دولت جمهوری اسلامی ایران؛
- ارائه خدمات مشاوره‌ای و ارتباطی به جامعه دیپلماتیک و نمایندگی‌های ملل متحد در تهران در زمینه برنامه‌های مربوط به افغان‌ها.

فعالیت‌های اصلی در جمهوری اسلامی ایران

UNAMA

هیئت یاری‌رسانی سازمان ملل متحد در افغانستان

- هیئت یاری‌رسانی سازمان ملل متحد در افغانستان (یوناما) مأموریتی سیاسی است که از سوی اداره عملیات حافظ صلح ملل متحد حمایت می‌شود.
- دفتر مرکزی یوناما در کابل و دارای هشت دفتر منطقه‌ای و ۲۳ دفتر استانی در سراسر افغانستان است. علاوه بر آن، یوناما دفاتر رابطی در اسلام‌آباد (پاکستان)، تهران (ایران) و عشق‌آباد (ترکمنستان) دارد.
- مأموریت یوناما در ۲۸ مارس ۲۰۰۲ بموجب قطع‌نامه ۱۴۰۱ شورای امنیت ملل متحد تأسیس شد. در همین روز دفتر رابط اونسما در تهران (هیئت ویژه ملل متحد در افغانستان) که از ماه مه ۲۰۰۰ در جمهوری اسلامی ایران فعال بود، به دفتر رابط یوناما تغییر نام داد.
- این مأموریت بوسیله نماینده ویژه دبیرکل برای افغانستان اداره می‌شود که رئیس یوناما نیز هست.
- نقش کلیدی یوناما ترویج صلح و ثبات در افغانستان با هدایت تلاش‌های جامعه بین‌المللی است.
- این هیئت همراه با دولت افغانستان، از بازسازی کشور و تقویت پایه‌های صلح و مردم‌سالاری قانون مدار حمایت می‌کند.
- رسالت یوناما به موجب قطع‌نامه ۱۶۶۲ (۲۰۰۶) تعریف شده است که بموجب قطع‌نامه‌های بعدی تا قطع‌نامه ۱۹۱۷ (۲۰۱۰) تمدید و اصلاح شده است.
- دفتر یوناما در تهران در آماده‌سازی فرایند موافقت‌نامه بن (۲۰۰۱)، لویه جیرگه اضطراری (۲۰۰۲)، لویه جیرگه قانون اساسی (۲۰۰۴) و انتخابات ریاست جمهوری (۲۰۰۴) فعالانه شرکت داشته است.
- تمرکز این دفتر در حال حاضر بر اجرای موافقت‌نامه افغانستان (۲۰۰۶)، اعلامیه پاریس (۲۰۰۸) و کنفرانس‌های افغانستان در لندن و کابل (۲۰۱۰) به ویژه در مورد همکاری منطقه‌ای است.

فعالیت‌های یوناما منحصراً محدود به افغانستان است و شامل موارد زیر می‌شود:

- تقویت همکاری با نیروهای جامعه بین‌المللی کمک به امنیت (ایساف)؛
- ارائه مساعی در حمایت از برنامه‌های مصالحه به رهبری افغان‌ها؛
- حمایت از تلاش‌ها برای حاکمیت بهتر و حاکمیت قانون و مبارزه با فساد؛
- ایفای نقش هماهنگ‌کننده مرکزی جهت تسهیل ارائه کمک بشردوستانه؛
- نظارت بر وضعیت حقوق بشر غیرنظامیان و هماهنگی حمایت از حقوق بشر؛
- حمایت از روند انتخابات در افغانستان از طریق ارائه کمک‌های فنی و منابع مالی و هماهنگی میان سایر اعطاء‌کنندگان کمک‌های بین‌المللی؛ و
- حمایت از همکاری منطقه‌ای در راستای دستیابی به افغانستانی پایدارتر و مترقی.

پیشینه کارگزاری در ایران و جهان

رسالت اصلی و اولویت‌ها در ایران و جهان

UNAMA

صندوق کودکان سازمان ملل متحد

نقش محوری یونیسف در ایران، ارائه دانش فنی است. یونیسف همانند پلی عمل بین سیاست گذاران و متخصصین ایرانی و هم‌تایان خارجی آنها عمل می‌کند تا ضمن تضمین دسترسی به دانش توسعه اجتماعی و حقوق کودک در ایران، آن را به بخشی از سیاست‌های کشوری تبدیل کند. به علاوه، یونیسف متعهد است از مقامات و شرکای دولتی و غیردولتی خود با هدف واکنش متناسب به بلایای طبیعی و فجایع ساخته دست بشر در زمینه احقاق حقوق و نیازهای کودکان در زمان وقوع بحران‌های انسانی و پس از آن حمایت کند.

در حال حاضر یونیسف در ایران، بر اساس یک موافقت‌نامه همکاری پنج ساله فعالیت می‌کند. این برنامه بر کاهش نابرابری‌های منطقه‌ای در زمینه سلامت و تغذیه کودکان، آموزش دختران و توانمندسازی زنان، حمایت از کودک، اچ‌آی وی و ایدز، خدمات دوستدار نوجوان و نظارت بر اجرای پیمان‌نامه جهانی حقوق کودک متمرکز است. پروژه‌های یونیسف در سه استان سیستان و بلوچستان، هرمزگان و آذربایجان غربی اجرا می‌شوند.

این پروژه‌ها عبارتند از:

رشد و تکامل یکپارچه کودکان خردسال: برنامه رشد و تکامل کودکان خردسال با مشارکت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان بهزیستی کل کشور، وزارت رفاه و امور اجتماعی و سازمان ثبت احوال کشور اجرا می‌شود. این برنامه مبتنی بر رویکردی یکپارچه نسبت به مقوله رشد و تکامل کودکان خردسال است و از سه پروژه تشکیل شده است: بهداشت و تغذیه، ثبت تولد، رشد و تکامل کودکان خردسال.

آموزش دختران و توانمندسازی زنان: این برنامه با مشارکت وزارت آموزش و پرورش و وزارت کشور، دفتر امور اتباع و مهاجرین خارجی اجرا می‌شود. هدف این پروژه اطمینان از ارائه خدمات آموزش ابتدایی با کیفیت به زنان، دختران و پسران به حاشیه رانده شده و در معرض خطر و همچنین توانمندسازی زنان برای شرکت در توسعه جامعه از طریق ظرفیت‌سازی در دوازده منطقه منتخب در سه استان محروم است. همکاری با دفتر امور اتباع و مهاجرین خارجی در قالب ترویج و حمایت از ارائه آموزش پایه برای زنان و کودکان پناهنده انجام می‌شود.

پیشگیری از اچ‌آی وی و ایدز و خدمات دوستدار نوجوان: این پروژه با مشارکت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه علوم پزشکی ایران به توانمندسازی کودکان، نوجوانان و زنان در معرض خطر اچ‌آی وی و عوامل خطر ساز آن از طریق ارائه اطلاعات و خدماتی همچون آموزش، مشاوره و ارجاع در مراکز بهداشت می‌پردازد و محیطی توانمند ساز در اجتماع ایجاد می‌کند. از دیگر اهداف این برنامه، تشکیل الگوهایی قابل اجرا برای مداخلات مؤثر در زمینه پیشگیری از اچ‌آی وی است.

حمایت از کودک: برنامه حمایت از کودک یونیسف با مشارکت قوه قضاییه، سازمان بهزیستی کل کشور، وزارت بهداشت و وزارت رفاه و امور اجتماعی اجرا می‌شود. هدف از این برنامه، حمایت از دختران و پسران، شامل همه گروه‌های سنی در مقابل آزار، بهره‌کشی و خشونت در خانه، مدرسه و اجتماع و همچنین تقویت محیط حامی کودک در ایران است. این برنامه دو فعالیت اصلی را با هدف اطمینان از ایجاد محیط حامی کودکان در بردارد: (۱) انجام اصلاحات قانونی و سیاست‌گذاری؛ (۲) پیشگیری از کودک آزاری.

نظارت بر پیمان‌نامه حقوق کودک: این پروژه با مشارکت وزارت کشور و وزارت رفاه و امور اجتماعی، و از طریق تیم‌های اجرایی شهرستان‌ها برای حمایت و تقویت ظرفیت‌های دولت و جامعه در سطح محلی فعالیت می‌کند تا از این طریق آن‌ها را قادر سازد ساز و کارهایی رسمی در سطح دولتی و محلی برای نظارت بر اجرای پیمان‌نامه حقوق کودک ایجاد کرده، دانش خود را درباره وضعیت کودکان گسترش دهند و منافع عالی کودکان را در مرکز توجه سیاست‌گذاری قرار دهند و همچنین الگویی بالقوه برای بکارگیری و گسترش در سطح ملی باشند.

صندوق کودکان سازمان ملل متحد

یونیسف، سازمانی پیشرو در امور کودکان است که در ۱۹۰ کشور جهان برای احقاق حقوق کودکان در زمینه بقا، رشد و تکامل و حمایت فعالیت می‌کند. در سال ۱۹۴۶ میلادی، این سازمان با هدف ارائه کمک‌های اضطراری به کودکانی که از تبعات جنگ جهانی دوم در رنج بودند، با نام *صندوق بین‌المللی سازمان ملل برای کودکان در شرایط اضطراری* تأسیس شد. اما در دهه ۱۹۵۰ میلادی، مأموریت یونیسف از یک سازمان برای شرایط اضطراری پس از جنگ، به یک نهاد توسعه-محور برای کودکان، ارتقاء یافته و گسترده‌تر شد.

پیمان‌نامه جهانی حقوق کودک، راهنمای عمل یونیسف است تا حقوق کودک را به عنوان اصول اخلاقی ماندگار مطرح کرده و استانداردهای بین‌المللی رفتار با کودک را پایه‌گذاری کند. یونیسف متعهد می‌شود از محروم‌ترین کودکان از جمله قربانیان جنگ، بلایای طبیعی، فقر شدید و هرگونه تبعیض، خشونت و بهره‌کشی به گونه ویژه‌ای حمایت کند. تاریخچه یونیسف در ایران به سال ۱۹۵۰ میلادی بازمی‌گردد؛ زمانیکه دولت وقت ایران برای مبارزه با گسترش بیماری سل از یونیسف درخواست کمک کرد. اقدامات یونیسف در سال‌های نخست پس از افتتاح دفتر در ایران، بر سلامت و بهداشت کودکان تمرکز یافت. در سال‌های بعد، آموزش، حمایت از کودک، دادرسی ویژه نوجوانان، اچ‌آی وی و ایدز، نظارت بر پیمان‌نامه حقوق کودک و کاهش فقر کودک، به عنوان حوزه‌های مهم همکاری به این برنامه‌ها افزوده شدند.

یونیسف، همچنین اقداماتی برای فراهم کردن کمک‌های انساندوستانه در شرایط اضطراری انجام می‌دهد و به شرکای دولتی خود کمک می‌کند تا برای هرگونه شرایط اضطراری احتمالی آمادگی داشته باشند و بتوانند خطرات ناشی از وقوع بحران‌های ناگهانی را کاهش دهند.

یونیسف با همکاری دیگر آژانس‌های سازمان ملل، متعهد است به شرکای دولتی خود در تحقق آرمان‌های توسعه هزاره کمک کند. از آنجا که شش آرمان از هشت آرمان توسعه هزاره به کودکان و زنان مربوط می‌شوند، سند توسعه هزاره از اهمیت بیشتری برای یونیسف برخوردار است.

در سطح بین‌المللی، یونیسف پنج حوزه اصلی را در ارتباط با اصول کلیدی آرمان‌های توسعه هزاره در «سند راهبردی میان‌دوره‌ای» خود مشخص کرده است. این سند، راهنمای کمک‌های یونیسف در زمینه توسعه در سراسر جهان است. پنج حوزه اصلی عبارت‌اند:

- (۱) بقا و رشد کودکان؛ (۲) آموزش پایه و برابری جنسیتی؛ (۳) اچ‌آی وی/ایدز و کودکان؛ (۴) حمایت از کودکان در مقابل خشونت، بهره‌کشی و سوء استفاده؛ (۵) ترویج سیاست‌گذاری و مشارکت در راستای حقوق کودک.

به این منظور یونیسف با استفاده از رویکردی مبتنی بر برابری، قبل از هر چیز، به حقوق و نیازهای کودکان نیازمند رسیدگی می‌کند. در یونیسف، «برابری» به معنای آنست که همه کودکان فرصتی برابر برای بقا، رشد و تکامل و تحقق حداکثر ظرفیت‌هایشان را بدون تبعیض و جهت‌گیری خاص داشته باشند. چنین امری همسو با اصول پیمان‌نامه حقوق کودک نیز هست. هدف از اجرای رویکرد مبتنی بر برابری در برنامه‌ها و سیاست‌های یونیسف؛ درک و بررسی دلایل و ریشه‌های نابرابری است تا همه کودکان، به خصوص آن دسته که در معرض بیشترین محرومیت‌ها در جامعه قرار گرفته‌اند، بتوانند برای بقا و رشد و پرورش خود از آموزش، خدمات بهداشتی و درمانی، آب سالم، حمایت و دیگر خدمات مورد نیاز بهره‌گیرند.

فعالیت‌های اصلی در جمهوری اسلامی ایران

پیشینه کارگذاری در ایران و جهان

رسالت اصلی و اولویت‌ها در ایران و جهان

برنامه توسعه ملل متحد

برنامه کشوری برنامه توسعه ملل متحد برای ایران، عمدتاً بر تقویت ظرفیت‌سازی و توانمندسازی برای دستیابی به آرمان‌های توسعه هزاره؛ ارتقای مدیریت و تجارت مطلوب؛ بهبود عملکرد اقتصادی و تولید اشتغال، همچنین توسعه پایدار، مدیریت بلایای طبیعی، و استفاده بهینه از انرژی تأکید دارد.

برنامه توسعه ملل متحد، ابتکار گسترده‌ای در زمینه تحقق آرمان‌های توسعه هزاره در ایران بر عهده گرفت تا این اهداف را در برنامه‌های ملی کشور ادغام کند، روش‌های موفقیت‌آمیز متکی بر جامعه را با شرایط داخلی تطبیق دهد، فرآیند گزارش دادن آرمان‌های توسعه هزاره را نهادینه سازد و به کشور برای دستیابی به هدف‌های فوق‌بازی نماید. ایران با مشارکت برنامه توسعه ملل متحد گزارش ملی آرمان‌های توسعه هزاره خود (۲۰۰۴ و ۲۰۰۶) که تأکید بر دستاوردها به ویژه بر سلامت و آموزش دارد، همچنین چالش‌های دستیابی به این آرمان‌ها را منتشر نموده است.

برنامه توسعه ملل متحد با مشارکت دولت ایران نسبت به تقویت توانایی‌های بنیادی سیستم اتوماسیون برای مدیریت داده‌های گمرک تلاش می‌نماید که به وسیله کنفرانس تجارت و توسعه ملل متحد (انکتاد) تهیه شده و هم‌اکنون در بیش از ۸۰ کشور جهان اجرا می‌شود.

برنامه توسعه ملل متحد ابتکاری آزمایشی را در زمینه کاهش فقر در سیستان و بلوچستان، فقیرترین استان ایران، به اجرا گذاشت. از درس‌های آموخته شده از نتایج این تجربه می‌توان در فعالیت‌های آینده مربوط به توانمندسازی جوامع در سطح استان با استفاده از نگرش و رویکرد توسعه متکی بر منطقه سود برد.

برنامه توسعه ملل متحد به ایران برای برطرف کردن چالش‌های مربوط به محیط زیست و اجرای تعهدات آن در مورد کنوانسیون‌های بین‌المللی مربوط به محیط زیست در زمینه مبارزه با بیابان‌زایی، حمایت از تنوع زیستی، کاهش تولید گازهای گلخانه‌ای، مدیریت آلاینده‌های ارگانیک پایدار، حصول اطمینان از مدیریت پایدار منابع آب و خاک، و حذف مواد از بین برنده لایه اوزون یاری می‌رساند. برنامه توسعه ملل متحد همچنین به ایران کمک می‌کند بر استفاده بهینه از انرژی، و کاهش پیامدها و عوارض زیست محیطی برنامه‌ها و طرح‌های توسعه تمرکز کند. برنامه اعتبارات خرد/تسهیلات جهانی محیط زیست برنامه توسعه ملل متحد می‌کوشد از محیط زیست جهانی از طریق اقدام محلی و مشارکت محلی محافظت کند.

برنامه توسعه ملل متحد، علاوه بر این از نزدیک با دولت ایران برای کاهش تأثیر بلایای طبیعی بر توسعه اقتصادی و اجتماعی همکاری می‌کند، می‌کوشد ظرفیت‌های ملی را برای مدیریت و هماهنگی خطر بلایای طبیعی تقویت کند، و فعالانه به برنامه‌های بازسازی در مناطق زلزله زده بم و لرستان یاری رسانده است.

برنامه توسعه ملل متحد با مشارکت نزدیک با صندوق جهانی مبارزه با ایدز، سل و مالاریا، به قراردادان اچ‌آی‌وی/ایدز، سل و مالاریا در مرکز گفتگوی توسعه ملی در ایران و ایجاد مشارکت بین دولت، جامعه مدنی و بخش خصوصی برای هماهنگی و نشان دادن واکنش مؤثر نسبت به این بیماری‌ها، که نشانه و نمایانگر چالش‌های توسعه در این کشور هستند، کمک می‌کند.

فعالیت‌های اصلی در جمهوری اسلامی ایران

برنامه توسعه ملل متحد

برنامه توسعه ملل متحد، شبکه جهانی سازمان ملل متحد برای توسعه است که از تغییر حمایت می‌کند و کشورها را با دانش، تجربه و منابع به منظور کمک به مردم برای ایجاد زندگی بهتر پیوند می‌دهد. برنامه توسعه ملل متحد در ۱۶۶ کشور فعالیت می‌کند و با آنها در زمینه راه حل‌های خود این کشورها برای غلبه بر چالش‌های جهانی و ملی مربوط به توسعه همکاری می‌نماید. این کشورها در حالیکه به گسترش ظرفیت مشغولند، از یاری برنامه توسعه ملل متحد و طیف گسترده نهادهای شریک و همکار آن سود می‌برند. برنامه توسعه ملل متحد در ۱۹۶۵ تأسیس شد و دفتر مرکزی آن در نیویورک قرار دارد.

برنامه توسعه ملل متحد از ۱۹۶۶ (۱۳۴۵) در ایران دفتر نمایندگی داشته و از نزدیک با شرکای عمده خود در زمینه توسعه یعنی دولت، شوراهای محلی، مؤسسات دانشگاهی، و بخش خصوصی همکاری کرده است تا از توسعه انسانی پایدار در این کشور حمایت کند.

معمولاً در هر دفتر کشوری، نماینده مقیم برنامه توسعه ملل متحد به عنوان هماهنگ کننده مقیم برای تمامی نظام ملل متحد خدمت می‌کند. برنامه توسعه ملل متحد، از راه انجام این هماهنگی مؤثرترین استفاده از سازمان ملل متحد و منابع بین‌المللی را تضمین می‌نماید.

پیشینه کارگزاری در ایران و جهان

رهبران جهان وعده داده‌اند به آرمان‌های توسعه هزاره، از جمله هدف فراگیر کاهش فقر به نصف تا ۲۰۱۵ دست یابند. شبکه برنامه توسعه ملل متحد بین تلاش‌های جهانی و ملی برای رسیدن به این هدف‌ها پیوند برقرار می‌کند و آنها را هماهنگ می‌سازد. هدف و توجه ویژه برنامه توسعه ملل متحد، کمک به کشورها برای یافتن راه حل‌ها به منظور برطرف کردن چالش‌های حکومت دموکراتیک، کاهش فقر، پیشگیری از بحران و جبران خسارت‌ها، انرژی و محیط زیست، و اچ‌آی‌وی/ایدز و مطرح کردن این راه حل‌ها است.

گزارش سالانه توسعه انسانی، تهیه شده از سوی برنامه توسعه ملل متحد، بر بحث جهانی درباره مسائل اساسی توسعه توجه ویژه معطوف می‌کند و ابزارهای جدید اندازه‌گیری، تجزیه و تحلیل نوآورانه، و پیشنهادهای غالباً بحث‌انگیز در زمینه سیاست‌گذاری ارائه می‌دهد. چارچوب تحلیلی و نگرش فراگیر این گزارش جهانی به گزارش‌های منطقه‌ای، ملی و محلی مربوط به توسعه انسانی منتقل می‌شود که آنها نیز مورد حمایت برنامه توسعه ملل متحد هستند.

رسالت اصلی و اولویت‌ها در ایران و جهان

سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو)

آموزش:

برنامه ملی آموزش برای همه (EFA) به همراه تهیه و تدوین سند راهبردی EFA و تأسیس دفتر EFA و ارزیابی میان دهه آن؛ همکاری، ترجمه، انتشار و توزیع گزارش جهانی پایش آموزش برای همه (GMR) ۲۰۰۸، ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰ به زبان فارسی؛ تهیه سند راهبردی یونسکو برای حمایت از آموزش و پرورش ایران (UNESS)؛ تدوین الگوی برنامه ریزی آموزشی در سطح ملی و استانی (ANPRO-Iran) و آموزش برنامه ریزان آموزشی در سطح ایران؛ راه اندازی و تجهیز مرکز پژوهشی فرهنگیان بهم (BRTC) و تأسیس مجتمع آموزشی نمونه بهم (BMSC) از طریق مشارکت ملی و بین المللی با تأکید بر آموزش فراگیر؛ تأسیس دفتر آموزش مدیریت حوادث غیرمترقبه در بدنه وزارت آموزش و پرورش ایران در طرح ملی و استانی؛ ارتقاء سیاست گذاری ها و ظرفیت سازی نظام آموزشی در برنامه آموزش برای توسعه پایدار؛ اجرای طرح روزنامه دیواری در مدارس و تهیه راهنمای مربوطه به زبان فارسی؛ اجرای مطالعه KAP (دانش، نگرش، رفتار) در مورد اچ آی وی/ایدز ومواد مخدر در مدارس استان تهران؛ حمایت از بازسازی سیستم آموزشی افغانستان شامل آموزش های فنی حرفه ای با همکاری وزارت آموزش و پرورش ایران.

علوم:

ارتقاء مدیریت منابع آب در مناطق خشک و نیمه خشک، به ویژه آب های مشترک با کشورهای همسایه؛ حمایت از سه مرکز وابسته به یونسکو در ایران، شامل مرکز منطقه ای مدیریت آب شهری در تهران، مرکز بین المللی قنات و سازه های تاریخی آبی در یزد، مرکز منطقه ای توسعه مراکز رشد و پارک های علم و فناوری در اصفهان؛ ایجاد جایزه بین المللی فن آفرینی شیخ بهایی و حمایت های فنی و ظرفیت سازی برای پارک های علم و فن آوری؛ درک بهتر و سازگاری با اثرات تغییر اقلیم بر حوزه رودخانه ها؛ جمع آوری و مستند سازی سیستم های تاریخی آبی و کاربرد آنها در حل مشکلات رو به رشد دنیای کنونی؛ بهبود مدیریت نه ذخیره گاه زیست کره ایران و شناسایی زمینه های جدید برای همکاری در این خصوص؛ ظرفیت سازی در زمینه پیش آگاهی در برابر بلایای طبیعی؛ ارتقاء ژئوپارک ها؛ تأسیس کرسی اخلاق زیستی؛ تحقیق در مورد موضوعات مرتبط با حقوق بشر توسط کرسی یونسکو؛ مشارکت مراکز پژوهشی ایران در نشست آسیایی جنسیت و جوانان.

فرهنگ:

حمایت از ده اثر ثبت شده ایران در لیست میراث فرهنگی جهانی یونسکو و فهرست موقت میراث فرهنگی و طبیعی ایران؛ طرح جامع مدیریت میراث جهانی یا آثار فهرست موقت؛ ظرفیت سازی در زمینه مدیریت میراث فرهنگی برای مشاوران ملی، متخصصان و سیاست گذاران؛ ظرفیت سازی جهت پاسداری از میراث ملموس و غیرملموس؛ آموزش جهت تقویت مدیریت موزه ها و کنترل قاچاق غیر قانونی کالاهای میراث فرهنگی؛ ارتقاء گفتگوی بین فرهنگ ها و بین مذاهب در منطقه؛ حمایت از توسعه، بازاریابی و محافظت از صنایع دستی، هنرهای سنتی و صنایع فرهنگی؛ ترویج و آموزش به منظور دستیابی به رویکردی یکپارچه جهت حفاظت از میراث، مدیریت بلایا و توسعه شهری پایدار.

ارتباطات و اطلاعات:

استفاده از رسانه ها جهت مطرح نمودن مسایل مرتبط با توسعه و حمایت از رسالت های یونسکو؛ حمایت از سازمان های رسانه ای کلیدی که در گفتگوها وگردهمایی های منطقه ای و بین المللی شرکت می کنند؛ بزرگداشت روز جهانی آزادی مطبوعات؛ ارتقاء استفاده از فن آوری اطلاعات و ارتباطات جهت پروژه های مبتکرانه برای جوانان، علوم و فن آوری، و محافظت از محیط زیست؛ ارتقاء فعالیت های مرتبط با "حافظه جهانی"؛ برگزاری کارگاه های آموزشی روزنامه نگاری شامل بخش های فنی برای روزنامه نگاران و اهالی رسانه در مورد مسایل جهانی از قبیل تغییر آب و هوا، اچ آی وی/ایدز، مسایل زیست محیطی، زمین لرزه و سایر بلایای طبیعی، و کنوانسیون های یونسکو.

سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو)

• تأسیس در ۱۶ نوامبر ۱۹۴۵؛

- با هدف «ایجاد صلح در اذهان بشریت»؛
- ارتقای سیاست گذاری، ظرفیت سازی و ارائه کمک های فنی در بخش های آموزش، علوم، فرهنگ و اطلاعات و ارتباطات؛
- دفتر منطقه ای یونسکو در تهران در سال ۲۰۰۳ تأسیس گردید که چهار کشور افغانستان، ایران، پاکستان و ترکمنستان را پوشش می دهد.

• آموزش:

آموزش برای همه، برنامه ریزی و آمار در نظام آموزشی، برنامه ریزی آموزشی و کتب درسی، سوادآموزی، یادگیری مادام العمر، دهه آموزش برای توسعه پایدار، آموزش فنی و حرفه ای، بهداشت در مدارس، تربیت بدنی و ورزش، آموزش قبل از دبستان، آموزش عمومی و عالی، آموزش زبان های خارجی، نقش هنر در آموزش، آموزش های پیش گیری از ایدز و مواد مخدر، آموزش حقوق بشر، آموزش مدیریت حوادث غیرمترقبه.

• علوم طبیعی:

مدیریت پایدار آب، علوم مربوط به تنوع زیستی، اکوسیستم و زمین، علوم پایه و علوم مهندسی، سیاست گذاری در علم برای توسعه، اقیانوس شناسی و خطرات متوجه محیط آبی، آمادگی در برابر بلایای طبیعی و انرژی های تجدیدپذیر.

• فرهنگ:

تنوع فرهنگی، میراث جهانی، میراث ملموس و غیرملموس، صنایع دستی، گفتگوی بین فرهنگ ها و بین مذاهب، هنر و خلاقیت، حق انحصاری مالک نسبت به اثر، گردشگری فرهنگی و موزه ها.

• ارتباطات و اطلاعات:

دسترسی به اطلاعات، آزادی بیان، توسعه رسانه ها، برنامه های بین المللی برای توسعه ارتباطات، (IPDC) اطلاعات برای همه و کم کردن فاصله دیجیتالی.

• علوم اجتماعی و انسانی:

اخلاق در علوم، حقوق بشر، فلسفه، فقرزدایی و تحول اجتماعی.

• زمینه های مشترک:

جنسیت، جوانان، اچ آی وی/ایدز، فرهنگ صلح، گفتگوی بین تمدن ها.

کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان

بهبود وضعیت حمایتی پناهندگان در ایران و افزایش محیط‌های امن برای آنان در تطابق با حقوق بین‌الملل پناهندگان و قوانین مربوطه ایران؛ حصول اطمینان از ادامه دسترسی تمامی پناهندگانی که مجدداً ثبت نام شده‌اند به کارت‌های معتبر اقامت پناهندگی (آمایش) از طریق ثبت نام‌های مجددی که توسط مقامات دولت ایران صورت می‌گیرد؛ ادامه مذاکرات از بابت صدور مستمر و پایدار مجوزهای موقت کار و صدور قراردادهای کاری برای پناهندگان ثبت شده‌ای که مجوز موقت کار دارند. این امر پناهندگان ثبت شده عراقی که هنوز به این مجوزها دسترسی ندارند را نیز در بر خواهد گرفت. مجوزهای موقت کار به خوداتکایی پناهندگان ثبت شده در ایران تا زمانی که شرایط بازگشت به کشورشان برای آنها مهیا شود، کمک خواهد نمود؛ حصول اطمینان از اینکه میانجی‌گری‌هایی که در ایران صورت می‌گیرد در جهت توسعه توانمندی‌های پناهندگان باشد. کمیساریا از طریق ارائه آموزش‌های حرفه‌ای به پناهندگان در جهت در آمدزایی آنان، به بهبود معاش این جمعیت کمک می‌نماید؛ همکاری با وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و بهداشت جهت تسهیل دستیابی پناهندگان ثبت شده شهرنشین به تحصیلات، خدمات بهداشتی ابتدایی و کمک‌های پزشکی در مواقع اورژانس؛ حصول اطمینان از دستیابی پناهندگان ثبت شده به خدمات رایگان حقوقی، بدون هیچگونه تبعیض؛ ایجاد رفاه بیشتر برای زنان، کودکان، و مردان پناهنده از طریق استراتژی جریان سازی سن، جنس و تنوع (AGDM). این امر از طریق نشست‌های ارزیابی مشارکتی سالانه جهت شناسایی مشکلات حمایتی اساسی در معاش، بهداشت، تحصیل و بازگشت داوطلبانه پناهندگان ثبت شده صورت می‌گیرد، که در برنامه‌ریزی سالیانه نیز در نظر گرفته خواهند شد. این موضوع افزایش مشارکت مؤثر پناهندگان در تمامی سطوح برنامه‌ریزی، از طریق گرایش مبتنی بر جامعه (روش مشارکت دادن افراد تحت حمایت) و گرایش مبتنی بر حقوق (روشی جهت قادر ساختن اشخاص و جامعه آنان به بهره برداری از حقوق خود و انجام وظایف خود)، را نیز در بر می‌گیرد؛ حصول اطمینان از حمایت از زنان، دختران و پسران پناهنده از طریق به اجرا گذاشتن پروتکل مبارزه با خشونت‌های مبتنی بر جنسیت و آگاه‌سازی در زمینه آج آی وی/ایدز؛ ایجاد همکاری با نهادهای مربوطه چون دولت جمهوری اسلامی ایران، سازمان ملل، سازمان‌های غیردولتی و سازمان‌های جامعه محور جهت بسیج نمودن سازوکارهای موجود و توانایی‌ها جهت دسترسی بیشتر به پناهندگان و ارائه خدمات به آنها؛ تسهیل بازگشت داوطلبانه پناهندگان ثبت نام شده افغانی و عراقی از ایران در امنیت و به گونه‌ای محترمانه؛ حصول اطمینان از داوطلبانه بودن بازگشت؛ در پی از سرگیری جلسات کمیسیون سه جانبه در زمینه بازگشت داوطلبانه پناهندگان ثبت شده افغان، احیای مجدد فعالیت‌های کمیته‌های حل اختلاف جهت تسهیل حل اختلافات حقوقی داوطلبان بازگشت قبل از آنکه به وطن خود بازگردند؛ بهبود آمادگی برای مواقع اضطراری؛ ارائه «یک بار کمک مالی» به آسیب پذیرترین پناهندگان؛ پرداخت بخشی از قبوض بیمارستانی پناهندگان بر پایه نیازهای فوری و جهت حفظ جان آنان؛ پرداخت هزینه‌های بیمه پناهندگانی که مبتلا به سه بیماری تالاسمی، هموفیلی و یا نارسایی کلیه هستند؛ ادامه کمک‌هایی با عنوان «رهایی از ناتوانی» به پناهندگان (صندلی چرخ دار، سمعک، غیره).

از زمان آغاز برنامه بازگشت داوطلبانه پناهندگان (افغان‌ها در سال ۲۰۰۲ و عراقی‌ها در سال ۲۰۰۳) تا ۳۰ نوامبر ۲۰۱۰، ۸۷۳،۵۶۶ پناهنده ثبت شده افغان و ۲۵،۸۷۷ پناهنده ثبت شده عراقی با کمک کمیساریا از ایران به کشور خود بازگشتند. همچنین از سال ۲۰۰۰، کمیساریا به طور میانگین به اسکان مجدد حدود ۸۰۰ پناهنده در سال کمک نموده است.

بودجه کمیساریا بر اساس ارزشیابی نیازهای جامع برای سال ۲۰۱۰ مبلغ ۳۶،۸۲۶،۵۶۴ دلار آمریکا است.

فعالیت‌های اصلی در جمهوری اسلامی ایران

کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان

دفتر کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان در سال ۱۹۵۰ توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد تأسیس گردید. کمیساریا موظف است حرکت‌های بین‌المللی را در جهت حمایت جهانی از پناهندگان و سایر اشخاص تحت حمایت این آژانس و حل مشکلات آنان، هماهنگ نموده و هدایت نماید. وضعیت حقوقی پناهندگان در دو سند بین‌المللی تعریف گردیده است؛ کنوانسیون ۱۹۵۱ مربوط به وضعیت پناهندگان و پروتکل ۱۹۶۷. این دو سند همراه با قطع نامه (V) ۴۲۸ مجمع عمومی سازمان ملل متحد که سند تأسیس کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان و مقررات مربوط به آن است، همگی پایه و اساس هر دو حقوق بین‌الملل پناهندگان و فعالیت‌های کمیساریا در جهت کمک و حمایت از پناهندگان بوده‌اند. نتایج سالانه مصوب کمیته اجرایی کمیساریا (ExCom) بخشی از چارچوب رژیم حمایتی بین‌المللی پناهندگان را تشکیل می‌دهد. این نتایج حاصل توافق بیش از ۵۰ کشور است. کمیساریای عالی پناهندگان در دوران موجودیت خود به حدود ۵۰ میلیون پناهنده در آغاز موفقیت آمیز زندگی‌ای مجدد کمک نموده است. بر اساس آمار ارائه شده بر وب سایت «کنوانسیون‌های سازمان ملل متحد»، در سال ۲۰۱۰، مجموع کل ۱۴۴ کشور به کنوانسیون ۱۹۵۱ پناهندگان و ۱۴۵ کشور به پروتکل ۱۹۶۷ پیوسته‌اند. جمهوری اسلامی ایران در ۲۸ ژوئیه ۱۹۷۶ (۱۳۵۵)، با حق شرط بر مواد ۱۷، ۲۳، ۲۴ و ۲۶، به هر دو کنوانسیون ۱۹۵۱ و پروتکل ۱۹۶۷ ملحق گردید. کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان، در سال ۱۹۸۴ دفتر خود در ایران را افتتاح کرد. به دنبال هجوم گسترده پناهندگان عراقی در پی جنگ خلیج فارس در سال ۱۹۹۱، و با شروع برنامه بازگشت جمعی داوطلبانه به افغانستان در سال ۱۹۹۲، کمیساریا حضور و فعالیت‌های خود در ایران را گسترش داد. اکنون علاوه بر دفتر مرکزی تهران و سه دفتر فرعی در مشهد، کرمان و اهواز کمیساریا دارای سه دفتر عملیاتی در اصفهان، شیراز و دوغارون است که دوغارون ایستگاه خروجی مرزی نیز می‌باشد. بر اساس آمار ارائه شده توسط دولت جمهوری اسلامی ایران، در اول اکتبر سال ۲۰۱۰، تعداد ۱،۰۲۹،۳۲۰ پناهنده ثبت شده افغان و حدود ۴۲،۸۵۴ پناهنده ثبت شده عراقی در ایران ساکن می‌باشند. مهمان‌شهرهای پناهندگان در ایران عبارتند از: ۷ مهمان‌شهر برای عراقی‌های ۳۴، مهمان‌شهر برای عراقی‌های عرب و ۵ مهمان‌شهر برای پناهندگان افغان. کمتر از ۳ درصد جمعیت پناهندگان ثبت شده در مهمان‌شهرها به سر می‌برند.

- وظایف کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان به ترتیب ذیل است: (کار کمیساریا کاملاً غیرسیاسی، بشردوستانه و اجتماعی است)
- حمایت از دولت کشورهای پناهنده پذیر با ارائه مشاوره در زمینه مسائل پناهندگان و همچنین مسائل مربوط به پناهجویی/مهاجرت؛
  - حمایت از پناهندگان از طریق حصول اطمینان از اینکه به حقوق اولیه آنان در کشور میزبان احترام گذاشته می‌شود؛
  - حصول اطمینان از اینکه دولت به اصل non-refoulement (یعنی اصل عدم بازگرداندن پناهندگان به اجبار به کشوری که ممکن است در آنجا تحت تعقیب و آزار و شکنجه قرار گیرند) احترام می‌گذارد؛
  - یافتن راه حل‌های پایدار برای حل مشکل پناهندگان از طریق بازگشت داوطلبانه، ادغام محلی و اسکان مجدد.

پیشینه کارگزاری در ایران و جهان

رسالت اصلی و اولویت‌ها در ایران و جهان

سازمان توسعه صنعتی ملل متحد

سازمان توسعه صنعتی ملل متحد (یونیدو)، در سال ۱۹۶۶ تأسیس و در سال ۱۹۸۵ به یکی از آژانس‌های تخصصی سازمان ملل متحد تبدیل شد. به عنوان بخشی از نظام ملل متحد، یونیدو با همکاری ۱۷۲ کشور عضو، مسئول ترویج توسعه صنعتی در جهان در حال توسعه است. مقر این سازمان در شهر وین در کشور اتریش قرار دارد. دفتر یونیدو در جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۹۹۹ با هدف پشتیبانی از اولویت‌های صنعتی دولت جمهوری اسلامی ایران و به منظور برقراری ارتباط نزدیک با وزارتخانه‌ها، ارگان‌های دولتی و خصوصی، مؤسسات مدنی و تحقیقاتی و همچنین بخش خصوصی افتتاح شد.

سازمان توسعه صنعتی ملل متحد (یونیدو)، آژانسی تخصصی است که تلاش‌های خود را بر محور فقرزدایی از طریق تقویت رشد بهره‌وری متمرکز کرده است. این سازمان به کشورهای در حال توسعه و اقتصادهای در حال گذار در جدال برای جلوگیری از به حاشیه رانده شدن در دنیای رو به جهانی شدن امروز کمک می‌کند. این سازمان به بسیج دانش، مهارت‌ها، اطلاعات و فن‌آوری برای پیشبرد اشتغال مولد، اقتصاد رقابتی و محیط زیست سالم مبادرت می‌ورزد. یونیدو با داشتن دفاتر متعدد کشوری و منطقه‌ای، دفاتر ارتقاء سرمایه‌گذاری و فناوری و دفاتر مرتبط با جنبه‌های ویژه کاری آن، حضوری فعال را در سطح کشورها به منظور تقویت و افزایش تولیدات صنعتی، ترویج و ترغیب دانش فنی و مهارت‌های فن‌آوری حفظ کرده است.

سازمان توسعه صنعتی ملل متحد

برنامه جامع و برنامه کشوری جدید یونیدو برای ایران، بر کاهش فقر از طریق ایجاد فرصت‌های اشتغال، ایجاد درآمد از طریق تقویت توسعه پایدار، ارتقاء توسعه صنعتی بخش‌های غیرنفتی و در نتیجه کمک به محو دشواری‌های معیشتی تاکید دارد.

برنامه جامع و برنامه کشوری یونیدو در جمهوری اسلامی ایران بر پایه شش زمینه همکاری راهبردی تنظیم شده است:

- جهانی شدن؛
- توسعه منطقه‌ای از طریق تقویت صنایع کوچک و صنایع محلی؛
- بهبود محیط کسب و کار و توسعه بخش خصوصی؛
- مدرن کردن صنایع وابسته به کشاورزی؛
- مسائل مرتبط با انرژی؛ و
- مسائل مرتبط با محیط زیست و مسائل آب و هوایی.

یونیدو همچنین مسئول اجرای چندین برنامه مربوط به محیط زیست از جمله برنامه پروتکل مونترآل در ایران است که به منظور کاهش استفاده از مواد مخرب لایه اوزون طراحی شده و توسط «برنامه پروتکل مونترآل» تأمین مالی شده است. مذاکراتی نیز با دولت ایران در زمینه تدوین برنامه‌ای به منظور «کاهش آلاینده‌های آلی پایدار» (POPs) به موجب پیمان نامه استکهلم و با حمایت (Global Environment Facility- GEF) در حال انجام است.

از جمله پروژه‌های اجرا شده به وسیله یونیدو در ایران می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- پروژه توسعه خوشه‌های صنعتی ایران؛
- پروژه نوسازی صنایع فراوری و بسته بندی خرمای ایران؛
- پروژه ظرفیت‌سازی صنعتی برای مدیریت فن‌آوری در سطح واحدهای صنعتی؛
- پروژه راهبرد ملی برای کارآیی مصرف و صرفه جویی انرژی؛
- پروژه‌های پروتکل مونترآل در ارتباط با کاهش مواد مخرب لایه اوزون، «کاهش مصرف متیل برماید» در کشاورزی و...

شایان ذکر است یکی از برنامه‌های تهیه شده توسط یونیدو، مدل رایانه‌ای امکان‌سنجی و گزارش دهی (COMFAR) است. نرم افزار کامفار ۳ (COMFAR III) ابزار بسیار ارزشمندی برای تحلیل پروژه‌های سرمایه‌گذاری است. این نرم افزار را می‌توان به آسانی از طریق دفتر یونیدو در ایران سفارش داد.

مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد

مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد در خدمت دبیرکل به ویژه طی سفر ایشان به ایران است. همچنین کمک تخصصی، تدارکاتی و اداری به دفاتر و عملیات سازمان ملل براساس نیاز آنها و شرایط موجود ارائه می‌دهد. این مرکز به عنوان رئیس گروه ارتباطات ملل متحد در ایران، نماینده و هدایت کننده فعالیت‌های روابط عمومی نظام ملل متحد در این کشور است و رویکرد و تصویری شفاف از تیم کشوری سازمان ملل متحد در ایران ارائه می‌دهد.

مرکز به وسیله پست الکترونیک به مقر سازمان ملل مرتبط است و به صورت روزانه اخبار درباره فعالیت‌های سازمان ملل متحد و کارگزاری‌های آن را از مقر این سازمان و سراسر جهان دریافت می‌نماید. اخباری که بیشتر مورد توجه مردم ایران است انتخاب و پس از ترجمه به فارسی به تمامی رسانه‌های چاپی و الکترونیکی مخابره می‌شود. رئیس مرکز اطلاعات سازمان ملل درباره مسائل مهم سازمان ملل مصاحبه می‌نماید. این مرکز برای مسئولان کارگزاری‌های سازمان ملل متحد کنفرانس‌های خبری ترتیب می‌دهد.

برای رسیدن به مخاطبان بیشتر، مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد در تهران اسناد، کتاب‌ها، بروشورها و نشریات مهم سازمان ملل را به فارسی ترجمه و به صورت رایگان به رسانه‌ها، دانشگاه‌ها، وزارتخانه‌ها، سازمان‌های غیردولتی و غیره ارسال می‌نماید. کارکنان مرکز اطلاعات به درخواست‌های سازمان‌های غیردولتی و مؤسسات آموزشی برای ارائه سخنرانی در زمینه فعالیت‌های سازمان ملل پاسخ می‌دهند. این مرکز به منظور گرمی داشت مناسبت‌های سازمان ملل مانند روز ملل متحد، روز جهانی صلح و غیره مراسمی ویژه برگزار می‌کند. همچنین به سازمان‌های غیردولتی در زمینه فعالیت‌های خود که مرتبط با سازمان ملل متحد است یا اخذ پذیرش در بخش سازمان‌های غیردولتی اداره اطلاعات همگانی کمک می‌کند.

مرکز اطلاعات، آموزش درباره سازمان ملل متحد، از راه تماس مستقیم با معلمان، دانش آموزان، استادان و دانشجویان دانشگاه‌ها و ارائه سخنرانی برای آنان همچنین پاسخ به سؤالاتشان و برگزاری جلسه‌های شبیه سازی سازمان ملل، ارائه اسناد موجود، نشریات و نوارهای ویدئویی مهیا شده برای جوانان را در دستور کار خود دارد.

سایت دو زبانه (فارسی و انگلیسی) این مرکز به آدرس www.unic-ir.org حاوی اسناد و اطلاعات مهم درباره سازمان ملل به زبان فارسی است. این مرکز به سؤالات درباره سازمان ملل شامل درخواست برای اسناد ملل متحد و اطلاعات مربوطه پاسخ می‌دهد.

یکی از بخش‌های مهم مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد در تهران، کتابخانه‌ای مجهز است. این کتابخانه حاوی اسناد رسمی و کتاب‌های مربوط به سازمان ملل و فعالیت‌های آن شامل حفظ صلح، ایجاد صلح، حقوق بشر، اقتصاد، توسعه اجتماعی، کاهش بلايا، محیط زیست، و منابع مرجع مانند گزارش‌ها، مباحث، قطع نامه‌های مجمع عمومی و شورای امنیت است. مجموعه عکس‌های سازمان ملل، نوارهای ویدئو، لوح فشرده، پوستر و نشریات ادواری سازمان ملل نیز در این کتابخانه موجود است.

UNIC

مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد

نخستین مجمع عمومی ملل متحد در سال ۱۹۴۶ اداره اطلاعات همگانی (DPI) را تأسیس و رهنمودهای عمومی برای فعالیت‌های آن تدوین کرد.

براساس یکی از این رهنمودها از اداره اطلاعات همگانی خواسته شد «شعبه‌هایی تأسیس نماید تا از این راه اطمینان حاصل شود مردم تمامی نقاط جهان حتی المقذور اطلاعات کامل درباره سازمان دریافت نمایند».

ایران به عنوان یکی از اعضای مؤسس سازمان ملل متحد در میان نخستین کشورهایی بود که مرکز اطلاعات سازمان ملل در آن تأسیس و فعالیت‌هایش چند ماه بعد، در ماه مه ۱۹۵۰ آغاز شد. این فعالیت‌ها در ۱۹۸۰ به حالت تعلیق در آمد و در ۱۹۹۱ دوباره آغاز و از ۱۹۹۴ به گونه‌ای کامل فعال شد.

مرکز اطلاعات سازمان ملل منبع اصلی محلی اطلاعات عمومی درباره نظام ملل متحد در ایران و سراسر جهان است و به عنوان رابط فعال بین ملل متحد و رسانه‌های محلی، مؤسسات آموزشی، سازمان‌های دولتی و جامعه مدنی، اطلاعات عمومی به روز درباره اهداف و فعالیت‌های سازمان ملل متحد در موضوعات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و انساندوستانه ارائه می‌دهد. اولویت‌های اخیر آن بر اهداف توسعه هزاره، اصلاحات در سازمان ملل، حقوق بشر شامل شورای حقوق بشر و حفظ صلح قرار گرفته است.

UNIC

دفترمقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد

هدف از چارچوب جدید همکاری و مساعدت دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد به جمهوری اسلامی ایران در ۲۰۱۴-۲۰۱۱ ارتقاء و افزایش همکاری بین شرکاء ملی و اهدا کنندگان بین المللی در زمینه کنترل مواد مخدر و پیشگیری از جرم است. علاوه بر این، برنامه کشور جدید دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، سازمان های غیردولتی، کادر آکادمیک، و مؤسسات تحقیقاتی را نیز به عنوان استفاده کنندگان اصلی تحت پوشش قرار می دهد. این برنامه از سه جزء اصلی تشکیل شده است که به شرح زیر هستند:

مدیریت مرزی و قاچاق مواد مخدر

- کمک و حمایت به مسئولین کشوری در ارتقاء مدیریت مرزی، ظرفیت کنترل مواد مخدر، پیش سازها و محرک های از نوع آمفتامین از طریق ابتکارهای بین المللی، منطقه ای و ملی؛
- کمک به مسئولین در روند شناسایی و اقدام علیه مأموران و شبکه های مواد مخدر و جرائم سازمان یافته.

کنترل اچ آی وی و کاهش تقاضای مواد مخدر

- کمک به اجرای برنامه های جامع کاهش تقاضای مواد مخدر، کنترل اچ آی وی و کاهش آسیب؛
- حمایت از برنامه ها برای دسترسی آسان معتادان تزریقی، شرکای جنسی آنها و زندانیان به خدمات درمانی و پیشگیری از ایدز و اچ آی وی و ایدز؛
- کمک به بسیاری از مسئولین کشوری و سازمان های غیردولتی جهت اجرای راهکارهای ابداعی در زمینه کاهش تقاضای مواد مخدر.

جرم، عدالت و فساد

- حمایت از روند ملی جهت معرفی چارچوب های نظارتی قانونی و سازمانی تحت کنوانسیون سازمان ملل علیه جرائم سازمان یافته فراملی (UNTOC)، از طریق همکاری های بین المللی و منطقه ای؛
- کمک به سازمان های ملی مقابله با فساد در اقدامات مؤثر جهت مقابله با فساد تحت کنوانسیون سازمان ملل علیه فساد (UNCAC)؛
- کمک به مسئولین ملی در فعالیت جهت مقابله با قاچاق اموال فرهنگی و اشیاء عتیقه طبق استانداردهای بین المللی.

همکاری جنوب-جنوب

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در جمهوری اسلامی ایران همکاری جنوب-جنوب را در سطح کشوری و جهانی ارتقاء می دهد. این دفتر از سال ۲۰۰۷ به منظور ابتکارات توانمندسازی شامل تبادل تجارب در زمینه اعتیاد تزریقی، درمان نگهدارنده متادون، و تبادل سوزن و سرنگ سفرهای مطالعاتی را برای ۳۵ کشور آسیایی و آفریقایی به ایران فراهم کرده است. این دفتر در زمینه پیشگیری از جرم، در ارتقاء همکاری واحدهای اطلاعات مالی ایران و کشورهای در حال توسعه پیرامون مقابله با حمایت مالی از تروریسم و پولشویی مساعدت می نماید.

UNODC United Nations Office on Drugs and Crime

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد (UNODC) در سال ۱۹۹۷ توسط دبیر کل سازمان ملل متحد، با هدف کنترل مواد مخدر، پیشگیری از جرم و مقابله با تروریسم جهانی تأسیس شد. دفتر مرکزی این نهاد در وین، در کشور اتریش قرار دارد و دارای دفاتر تخصصی منطقه ای است که بیش از ۱۵۰ کشور را تحت پوشش قرار می دهد.

برنامه دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد برای جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۹۹۹ آغاز شد. این برنامه، برگ تازه ای در سیاست گذاری کنترل مواد و درک متقابل و مشارکت با جامعه بین الملل در حوزه کنترل مواد مخدر، اصلاحات قضایی، پیشگیری از مصرف مواد مخدر و تلاش برای کنترل اچ آی وی به همراه ابتکارات جدید در زمینه اطلاع رسانی را رقم زده است.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد همگام با همتایان کشوری در جمهوری اسلامی ایران و جامعه بین المللی برنامه جدید مقابله با مواد مخدر و جرم را برای سال های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۴ در دستور کار خود دارد.

UNODC United Nations Office on Drugs and Crime

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد اقداماتی که منعکس کننده سه کنوانسیون بین المللی در زمینه کنترل مواد و کنوانسیون های مبارزه با جرائم سازمان یافته فرا ملی و فساد است را به اجرا گذاشته است.

- فعالیت تحقیقی و تحلیلی در افزایش دانش و فهم مسائل مربوط به مواد مخدر و جرم و گسترش مبانی عینی سیاست گذاری و تصمیمات عملیاتی؛
- فعالیت هنجاری در کمک به دولت ها برای تصویب و اجرای معاهدات بین المللی ذی ربط، توسعه قوانین داخلی درباره مواد مخدر، جرم و تروریسم و تدارک خدمات ستادی و اساسی برای نهادهای تصمیم گیرنده و پیمان محور؛
- پروژه همکاری فنی ناحیه محور برای ارتقاء ظرفیت دولت های عضو در مبارزه علیه مواد مخدر، جرم و تروریسم؛
- فعالیت های قانونی در جهت کمک رسانی به تصویب و اجرای معاهدات بین المللی مربوطه، توسعه قوانین داخلی در زمینه مواد مخدر، جرم و تروریسم همچنین نظارت دبیر کل و خدمات بنیادی به هیئت معاهده ای و هیئت های حاکمه؛
- تحقیق و فعالیت های تحلیلی در جهت افزایش دانش و شناخت در زمینه مسائل مربوط به مواد مخدر و جرم و گسترش مبانی عینی برای تصمیم گیری های سیاسی و عملیاتی.

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد در جمهوری اسلامی ایران بر ارائه خدمات کیفی و علمی مدار به کشور پیرامون سه موضوع مدیریت مرزی و قاچاق غیرقانونی، کنترل اچ آی وی و کاهش تقاضای مواد مخدر و پیشگیری از جرم و عدالت کیفری تأکید دارد. علاوه بر این، این دفتر به عنوان طرف گفتگو همکاری های بین مرزی منطقه ای میان کشورهای افغانستان، ایران و پاکستان را ارتقاء می دهد تا با چالش های جرائم سازمان یافته و قاچاق مواد مخدر به طور جدی برخورد شود.

صندوق جمعیت ملل متحد

چهارمین برنامه کشوری صندوق جمعیت سازمان ملل متحد، برای ایران بر مبنای موفقیت‌های قبلی استوار است و به ارتقای کیفیت زندگی مردم ایران مساعدت می‌کند. هدف‌های این برنامه سه جانبه است: الف) ارائه و دسترسی بیشتر به اطلاعات و خدمات مربوط به بهداشت باروری کیفی؛ ب) تولید بهتر داده‌های حساس به جنسیت و افزایش توانایی ملی برای نظارت بر اجرای هدف‌های کنفرانس بین‌المللی جمعیت و توسعه و آرمان توسعه هزاره؛ ج) روش‌های اجتماعی-فرهنگی و ساز و کارهای نهادی پیشرفته که حقوق زنان و دختران را ترویج و از آنها حمایت و برابری جنسیتی را تقویت می‌کند.

هشت ره‌آورد و چند ابتکار در رابطه با این سه هدف به شرح زیر وجود دارد:

- در دسترس بودن بیشتر خدمات و کالاهای کیفی مربوط به بهداشت باروری از طریق:
  - تدوین ضوابط و معیارها و رهنمودهایی درباره حاملگی و زایمان امن و برنامه تنظیم خانواده؛ اشاعه مفهوم بیمارستان‌های دوستدار مادران؛ آموزش ماماها و متخصصان زنان و زایمان درباره زایمان طبیعی؛ و ایجاد روش‌ها و نظام‌های ارزیابی و نظارت یکپارچه خدمات بهداشت باروری؛
- ارائه اطلاعات و خدمات بهتر بهداشت باروری دوستدار جوانان از طریق:
  - تدوین سیاست و برنامه اقدام ملی درباره بهداشت باروری نوجوانان؛ تدوین و اجرای آزمایشی خدمات بهداشت باروری دوستدار جوانان و حمایت از پیوند و ارتباط والدین و دانش‌آموزان؛
- ارائه اطلاعات و خدمات بهتر مربوط به بیماری‌های مقاربتی، بیماری ایدز و ویروس آن از طریق:
  - تدوین رهنمودهایی درباره ارزیابی فراوانی بیماری‌های مقاربتی، مدیریت و گزارش دهی و ترویج چگونگی پیشگیری از گسترش ویروس ایدز و بیماری‌های عفونی بین گروه‌های پرخطر،
- ایجاد آگاهی و توانایی بیشتر در ارتباط با بهداشت باروری، حقوق باروری و مسائل جنسیتی، تقویت توانایی و آمادگی ملی برای برخورد با مسائل بهداشت باروری در موقعیت‌های اضطراری و پس از مناقشه از طریق:
  - تدوین یک برنامه اقدام و معیارها و ضوابط ملی درباره بهداشت باروری در موارد اضطراری، ایجاد گروه‌های واکنش سریع و ذخیره‌سازی و سائل و کالاهای مربوط به بهداشت باروری،
- افزایش توانایی برای نظارت بر تحقق هدف‌های کنفرانس بین‌المللی جمعیت و توسعه و هدف‌های توسعه هزاره از طریق:
  - تولید داده‌های حساس نسبت به جنسیت، هماهنگ کردن نظام‌های داده‌ها و بهبود شمول و کیفیت آمارهای حیاتی.
- پژوهش و آموزش در مسائل جمعیت و توسعه از طریق:
  - تدوین منشور پژوهش در بهداشت باروری، جمعیت و جنسیت و رسیدگی به مسائل در حال ظهور مربوط به جمعیت و تحرک‌های جمعیتی و پیوندهای آنها با توسعه پایدار.
- پشتیبانی متکی بر شواهد و مدارک از قوانین و مقرراتی که از افراد در برابر خشونت ناشی از جنسیت حمایت می‌کنند.

ابتکارهای فوق با چند برنامه در نواحی جغرافیایی منتخب در سطوح ملی اجرا می‌شوند. مسئولیت اجرای این برنامه به عهده تعدادی از مؤسسات دولتی و جامعه مدنی مانند وزارت بهداشت و آموزش پزشکی، مرکز آمار ایران، سازمان ثبت احوال، دانشگاه تهران و دانشگاه شیراز و سازمان دفاع از قربانیان خشونت است. علاوه بر موارد یاد شده، صندوق موفق شده همکاری نزدیکی با مجلس شورای اسلامی در زمینه جمعیت و توسعه برقرار نماید. با تشکیل کمیته جمعیت و توسعه در مجلس، هر دو طرف همکاری‌های خود را بر موضوعات تغییرات جمعیتی در ایران متمرکز نموده‌اند.

صندوق جمعیت سازمان ملل متحد برای ثبت و مستند کردن تجربه ایران در زمینه جمعیت و حمایت از مشارکت دانش بین ایران و کشورهای دیگر از طریق روش‌های همکاری جنوب - جنوب از جمله شبکه‌های منطقه‌ای اولویت قائل است.

فعالیت‌های اصلی در جمهوری اسلامی ایران

صندوق جمعیت ملل متحد

صندوق جمعیت سازمان ملل متحد کارگزاری بین‌المللی مربوط به توسعه است که از حقوق هر زن، مرد و کودک برای برخورداری از زندگی سالم و فرصت‌های برابر حمایت می‌کند. این کارگزاری از کشورها برای استفاده از داده‌های مربوط به جمعیت به منظور تدوین و اجرای سیاست‌ها و برنامه‌هایی برای کاهش فقر و تضمین این امر که هر حاملگی آگاهانه، هر زایمانی ایمن، هر فرد جوانی عاری از ایدز و ویروس آن باشد و با هر دختر و زنی با شرافت و احترام رفتار شود، پشتیبانی به عمل می‌آورد. صندوق جمعیت سازمان ملل متحد سال ۱۹۶۹ به عنوان صندوق سازمان ملل متحد برای انجام برنامه‌های مربوط به جمعیت شروع به فعالیت کرد و سال ۱۹۷۲ تحت اداره مستقیم مجمع عمومی سازمان ملل متحد قرار گرفت و به این ترتیب موقعیتی مشابه برنامه توسعه سازمان ملل متحد و یونیسف پیدا کرد. نام این کارگزاری سال ۱۹۸۷ به صندوق جمعیت سازمان ملل متحد تغییر یافت اما UNFPA به عنوان نام اختصاری آن باقی ماند. این کارگزاری سال ۱۹۹۴ به عنوان نهاد اصلی سازمان ملل متحد برای پیگیری و اجرای برنامه اقدام کنفرانس بین‌المللی جمعیت و توسعه (قاهره) برگزیده شد. صندوق جمعیت سازمان ملل متحد از اعضای بنیانگذار گروه توسعه سازمان ملل متحد و از حامیان مالی اولیه برنامه مشترک ملل متحد در زمینه ایدز است. صندوق جمعیت سازمان ملل متحد از برنامه‌هایی در بیش از ۱۴۰ کشور، ناحیه و سرزمین پشتیبانی می‌کند. همکاری صندوق جمعیت سازمان ملل متحد با ایران از سال ۱۹۷۰ بر مبنای پروژهای و از سال ۱۹۹۰ بر مبنای برنامه‌های ۵ ساله کشوری شروع شد. برنامه ۵ ساله کشوری کنونی، چهارمین برنامه‌هاز سال ۱۹۹۰ در سال ۲۰۰۵ بر محور «چارچوب کمک‌های توسعه‌ای سازمان ملل متحد» آغاز گردید. پشتیبانی صندوق جمعیت سازمان ملل متحد نتایج محسوس در ایران به بار آورده که در شاخص‌های جمعیت و بهداشت باروری به خوبی آشکار است. از سال ۱۹۹۰ نسبت مرگ و میر زنان بر اثر زایمان و حاملگی تا ۸۰ درصد کاهش یافته؛ نسبت استفاده از تمامی روش‌های پیشگیری از ۶۴ درصد به ۷۹ درصد افزایش یافته؛ و مراقبت پیش از زایمان و زایمان با حضور افراد آموزش دیده در بیمارستان‌ها و زایشگاه‌ها حالا تقریباً همگانی است. نیل به چنین موفقیت‌هایی بدون تعهد دولت، سیاستگذاری‌های جمعیتی تعیین‌کننده ملی، حمایت رهبران دینی و همکاری نزدیک بین صندوق جمعیت سازمان ملل متحد، دولت و جامعه مدنی ممکن نمی‌شد. صندوق، اکنون با همکاری دولت جمهوری اسلامی ایران در حال برنامه ریزی برنامه پنجم خود براساس اولویت‌های برنامه پنجم کشوری می‌باشد.

صندوق در جهت پیشبرد مأموریت خود با دولت‌ها، دیگر کارگزاران سازمان ملل و همچنین جوامع مدنی همکاری می‌نماید. در این راستا صندوق فعالیت‌های خود را بر اساس برنامه عمل کنفرانس بین‌المللی جمعیت و توسعه (ICPD) و همچنین اهداف هزاره (MDGs) متمرکز نموده است. بدلیل اینکه تاریخ‌های تعیین شده بمنظور دسترسی به اهداف این دو برنامه سرعت نزدیک می‌گردند فعالیت‌های بسیاری در تحلیل تأثیر اقدامات انجام گرفته و همچنین نتیجه بخش نمودن فعالیت‌های آتی صورت گرفته است.

سه زمینه اصلی فعالیت‌های صندوق، بهداشت باروری، برابری جنسیتی و استراتژی‌های جمعیت و توسعه بطور تفکیک‌ناپذیری باهم ارتباط دارند. تحرکات جمعیتی از قبیل رشد، ساختار سنی، باروری و مرگ و میر، مهاجرت و دیگر مسائل توسعه انسانی، اجتماعی و اقتصادی را در تمامی جهات تحت تأثیر قرار می‌دهد. صندوق جمعیت سازمان ملل متحد به دولت‌ها، به تقاضای آنها، برای تدوین سیاست‌ها و تدابیر به منظور کاهش فقر و حمایت از توسعه پایدار کمک می‌کند این کارگزاری همچنین به کشورها مساعدت می‌کند داده‌های مربوط به جمعیت را که می‌تواند به آنها کمک کند گرایشات جمعیتی را درک کنند، گردآوری و تجزیه و تحلیل کنند. برنامه چهارم صندوق بر طبق برنامه چهارم کشوری ایران برنامه‌ریزی شده است. کلیه همکاری‌های فوق با در نظر داشتن مسائل فرهنگی و مالکیت و رهبری ملی برنامه‌های توسعه برنامه‌ریزی شده‌اند. با توجه به دستاوردهای قابل ملاحظه ایران در زمینه جمعیت و بهداشت باروری، همکاری‌های صندوق در زمینه‌های زیر اولویت بندی شده است:

پایدار نمودن دستاوردهای کشور در دو دهه گذشته با هدف ظرفیت‌سازی سازمان‌های داخلی؛ کاستن از تفاوت‌ها و هم سطح ساختن شاخص‌های بهداشت باروری در منطقه؛ بهبود کیفیت مراقبت‌های بهداشت باروری و برنامه‌های اجرائی در این زمینه؛ هدف قراردادن مجدد آن دسته از برنامه‌های کنفرانس جمعیت و توسعه که کمتر به آنها پرداخته شده است، مانند بهداشت باروری جوانان، اچ‌آی وی/ایدز، ادغام برنامه‌های جنسیتی در مسائل جمعیتی (سالمندان، محیط زیست، شهرنشینی و غیره)؛ ادغام موضوعات بهداشت باروری و تنظیم خانواده با برنامه‌های بشردوستانه در کشور از جمله برنامه‌های مربوط به بحران و ارتقاء تبادل دانش و تجربیات ایران و دیگر کشورهای منطقه.

پیشینه کارگزاری در ایران و جهان

رسالت اصلی و اولویت‌ها در ایران و جهان

برنامه جهانی غذا

پروژه گسترده امداد و کمک‌رسانی غذایی به‌منظور ارائه کمک غذایی و حمایت تحصیلی از پناهندگان افغان و عراقی مستقر در مهمانشهرهای جمهوری اسلامی ایران برنامه‌ریزی شده است. در حال حاضر برنامه جهانی غذا، سبد غذایی شامل آرد گندم، برنج، شکر، روغن و حبوبات را به صورت ماهیانه تا ۳۸۰،۰۰۰ نفر از پناهندگان افغان و عراقی در هجده مهمانشهر ارائه می‌دهد. تحت این پروژه حدود ۲۵۰۰ نفر از دانش آموزان دختر در مقاطع دبستان و راهنمایی و ۱۹۰ آموزگار زن به عنوان مشوق تحصیلی در ماه چهار کیلو روغن دریافت می‌نمایند. این سازمان همواره در هنگام وقوع حوادث غیر مترقبه از طریق عملیات اضطراری به امر کمک‌رسانی پرداخته‌است. در دسامبر ۲۰۰۳ زمانی که زلزله مهیبی به قدرت ۶/۳ ریشتر شهر تاریخی بم (در استان کرمان در جنوب شرقی ایران) را ویران ساخت، طی عملیات اضطراری برنامه جهانی غذا به بیش از ۱۰۰،۰۰۰ نفر از مردم نیازمندی که در بم و روستاهای اطراف آن تا شعاع ۱۶ کیلومتری زندگی می‌کردند، کمک‌های غذایی ارائه کرد. پروژه عملیات اضطراری (۱۰۳۳۲) برای مدت سه ماه برنامه‌ریزی شد که طی این مدت مددجویان توانستند به تدریج وضع زندگی خود را بازسازی و با نهادهای دیگری برای حمایت از خویش پیدا کنند.

فعالیت‌های اصلی در جمهوری اسلامی ایران

برنامه جهانی غذا

wfp.org/fa

برنامه جهانی غذا

برنامه جهانی غذا

در نوامبر/ دسامبر ۱۹۶۱، سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (FAO) و مجمع عمومی سازمان ملل متحد قطع نامه مشترکی برای تأسیس برنامه جهانی غذا تصویب نمودند و مقرر گردید برنامه سه ساله آزمایشی در ژانویه ۱۹۶۳ به مرحله اجرا درآید. در حقیقت چند ماه پیش از آن، برنامه جهانی غذا اجرایی شد؛ زمانی که زلزله بوئین زهرا در ایران به وقوع پیوست، طوفان مهیبی تایلند را فراگرفت و کشور تازه استقلال یافته الجزایر پذیرای پنج میلیون پناهنده بازگشتی شد. در این برهه نیاز فوری به کمک غذایی احساس گردید و تهیه و توزیع آن به برنامه جهانی غذا محول شد. از بدو تأسیس برنامه جهانی غذا در سال ۱۹۶۳، دفتر مرکزی این سازمان در رم، ایتالیا مستقر است. برنامه جهانی غذا در کشورهای کمتر توسعه‌یافته و کم‌درآمد که قربانیان بلایای طبیعی، پناهندگان، آوارگان و نیازمندان در آنها با کمبود غذا مواجه هستند به مبارزه علیه گرسنگی می‌پردازد. برنامه جهانی غذا هرساله به طور میانگین به بیش از ۹۰ میلیون نفر در بیش از ۷۰ کشور دنیا کمک‌های غذایی می‌رساند.

اولین عملیات اضطراری برنامه جهانی غذا در ماه سپتامبر ۱۹۶۲ به قربانیان زلزله بوئین زهرا در ایران که طی آن ۱۲۰۰۰ نفر کشته شدند اختصاص داده شد. دفتر برنامه جهانی غذا برای نخستین بار در سال ۱۹۷۱ در ایران گشایش یافت و در پروژه‌های غذارسانی متعددی تا سال ۱۹۷۹ فعالیت نمود. طبق درخواست دولت جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۹۸۷، برنامه جهانی غذا، با ارائه کمک‌های غذایی به پناهندگان افغان و سپس پناهندگان عراقی فعالیت خود را در ایران بار دیگر از سر گرفت.

پیشینه کارگزاری در ایران و جهان

برنامه جهانی غذا بازوی کمک‌رسان غذایی نظام ملل متحد است.

کمک‌رسانی غذایی یکی از ابزارهایی است که امنیت غذایی را ارتقاء می‌بخشد. امنیت غذایی بدین معنی است که همه مردم همواره دسترسی به مواد غذایی مورد نیاز برای یک زندگی سالم و فعال داشته باشند. سیاست‌های حاکم بر استفاده از کمک غذایی برنامه جهانی غذا باید معطوف به ریشه‌کن کردن فقر و گرسنگی بوده و هدف نهایی کمک‌رسانی غذایی می‌بایست حذف کامل گرسنگی باشد.

اهداف استراتژیک برنامه جهانی غذا عبارت است از:

- نجات زندگی و حفظ معیشت در شرایط بحرانی؛
- پیشگیری از گرسنگی حاد و آمادگی در مقابل بلایا و اقدامات کاهش دهنده اثرات آن؛
- بازسازی و بهبود زندگی و معیشت پس از پایان درگیری‌ها، بلایای طبیعی یا تحولات؛
- کاهش گرسنگی مزمن و کمبودهای تغذیه‌ای؛
- ارتقاء توانایی کشورها در کاهش گرسنگی از طریق تفویض پروژه و خرید محلی.

همکاری با بخش خصوصی

برنامه جهانی غذا از ابتکارات نوین و ایده‌های جدید در راستای همکاری با بخش خصوصی استقبال می‌نماید. این مشارکت‌ها با همسو شدن توانایی‌های ویژه برنامه جهانی غذا به عنوان بزرگ‌ترین سازمان بشردوستانه دنیا با اهداف تخصصی برخی از برجسته‌ترین اشخاص حقیقی و حقوقی در جهان، ارزش کمک را دو چندان می‌کند. متقابلاً با حمایت از برنامه جهانی غذا، شرکت‌ها می‌توانند کارمندان، مشتریان و شرکای خود را در امور بشردوستانه سهیم نمایند.

رسالت اصلی و اولویت‌ها در ایران و جهان

سازمان جهانی بهداشت

نکاتی مهم در خصوص فعالیت‌های کنونی سازمان جهانی بهداشت در کشور
فعالیت‌های کنونی سازمان جهانی بهداشت عبارتند از: تمرکز بر توسعه سیاست‌گذاری در سلامت و نظام سلامت، عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، بهداشت محیط، آج‌ای وی‌ایدز و بیماری‌های واگیردار، حفظ و ارتقای سلامت، مدیریت بحران و عملیات بشردوستانه و جلب مشارکت و مدیریت اطلاعات.

چالش‌های موجود

- احتمال تضعیف کارآمدی نظام رفاهی کشور به دلیل سیاست‌گذاری‌های مؤثر بر وضعیت اجتماعی - اقتصادی کشور و نیاز به نوآوری با توجه به ویژگی‌های جمعیتی و اپیدمیولوژیک؛
- اختلافات منطقه‌ای در مورد برخی از شاخص‌های مهم سلامت از جمله مرگ کودکان زیر پنج سال و مرگ مادران؛
- خطر ورود برخی از بیماری‌های واگیردار کنترل شده از طریق کشورهای همسایه؛
- مقابله با اثرات مضر تغییرات جمعیتی و اپیدمیولوژی و رشد سریع شهرنشینی؛
- نیاز به ارتقای نظام مراقبت‌های اولیه بهداشتی در جهت دستیابی به انتظارات و نیازهای جوامع با در نظر گرفتن وضعیت اجتماعی و اقتصادی در حال رشد آنها؛
- بهسازی تأمین هزینه‌های مراقبتی بهداشتی در جهت تساوی و کارآمدی بیشتر و بهبود عملکرد رهبری و حاکمیت در حوزه سلامت؛
- نیاز به گسترش ارتباطات با کشورهای منطقه و سایر کشورهای جهان؛
- ارتقای استانداردها و قوانین بین‌المللی حقوق بشر و دفاع از حقوق بشر به عنوان ارزش مشترک سازمان ملل در گفتگو و همکاری‌های متقابل با فعالان ملی.

فعالیت‌های اصلی در جمهوری اسلامی ایران

سازمان جهانی بهداشت

سازمان جهانی بهداشت یکی از آژانس‌های تخصصی سازمان ملل است که در سال ۱۹۴۸ با هدف نیل به بالاترین سطح سلامتی برای همه مردم تأسیس شد. اساس نامه آن در هفتم آوریل ۱۹۴۸ لازم‌الاجرا گردید که همه ساله این روز به عنوان روز جهانی سلامت گرامی داشته می‌شود.
رابطه کاری میان سازمان جهانی بهداشت و ایران از سال ۱۹۵۵ با توافق برای همکاری آغاز گردید و با راه‌اندازی دفتر نمایندگی آن در سال ۱۹۸۴ در تهران افزایش یافت.
همتای اصلی سازمان جهانی بهداشت در ایران وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است. هدف اصلی همکاری سازمان جهانی بهداشت با کشور ایران در اختیار گذاشتن پشتیبانی فنی در چارچوب کلی اولویت‌های جهانی، منطقه‌ای و کشوری است.

تعریف و مفاد سلامت:

بر طبق سازمان جهانی بهداشت، سلامتی عبارت است از یک حالت آسودگی کامل جسمی، روانی، اجتماعی و تنها به نبود بیماری یا ناتوانی اطلاق نمی‌شود. سلامتی انسان‌ها امری است اساسی برای دستیابی به صلح و امنیت که به بالاترین میزان همکاری بین مردم و دولت‌ها وابسته است. همچنین بر طبق اساس نامه سازمان جهانی بهداشت بهره‌مندی از بالاترین استانداردهای قابل دسترسی سلامتی یکی از اساسی‌ترین حقوق هر انسان بدون در نظر گرفتن نژاد، مذهب، اعتقادات سیاسی، شرایط اقتصادی یا موقعیت اجتماعی اوست.

سازمان جهانی بهداشت شش وظیفه اصلی بر مبنای اختیارات خود ایجاد نموده است:

۱) راهبری امور حیاتی برای سلامت و مشارکت در اموری که نیازمند فعالیت‌های مشترک هستند؛ (۲) شکل دادن پژوهش و تشویق به تولید، ترجمه و نشر دانش؛ (۳) تدوین معیارها، استانداردها، ترویج و پایش اجرای آنها؛ (۴) تصریح گزینه‌های اخلاقی و سیاست‌های مبتنی بر شواهد؛ (۵) پشتیبانی فنی، تسریع تغییرات و ظرفیت‌سازی پایدار سازمانی؛ (۶) پایش وضعیت سلامت و ارزیابی نیازهای آن.

بهداشت در محیط جهانی متغیر

سال ۲۰۱۵، سال تحقق آرمان‌های توسعه هزاره است، اما روند آرمان‌های مربوط به سلامت رضایت‌بخش نیستند. عناصر مفقود شده را می‌توان به شرح ذیل خلاصه کرد:

- نارسایی در عدالت اجتماعی؛
- نارسایی در مسئولیت‌پذیری؛
- نارسایی در پیاده‌سازی؛ و
- نارسایی در سطح دانش

جهت‌گیری راهبردی سازمان جهانی بهداشت در ایران (۲۰۱۴-۲۰۱۰) عبارتند از:

۱) بهبود عدالت و عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت؛ (۲) تقویت مراقبت‌های بهداشتی اولیه؛ (۳) دستیابی به پوشش فراگیر خدمات و بهبود عدالت در تأمین هزینه‌های مراقبتی؛ (۴) افزایش ظرفیت برای رهبری و حاکمیت؛ (۵) تقویت امنیت بهداشتی؛ (۶) مدیریت تغییرات جمعیتی و اپیدمیولوژیک؛ (۷) تقویت مشارکت برای توسعه.

پیشینه کارگزاری در ایران و جهان

رسالت اصلی و اولویت‌ها در ایران و جهان

سازمان بین‌المللی مهاجرت

سازمان بین‌المللی مهاجرت به منظور فراهم کردن زمینه بهره‌گیری حداکثر جمهوری اسلامی ایران از تجارب بین‌المللی در حوزه مدیریت مهاجرت بر ارتقای کیفی ظرفیت‌های مدیریتی و استمرار راهبردهای کلان‌نگر تکیه می‌نماید. در این راستا فعالیت‌های زیر در دست انجام هستند:

- آکادمی مطالعات مهاجرت و پناهندگی؛
- خدمات در زمینه مهاجرت نیروی کار؛
- خدمات در زمینه مهاجرت و بهداشت؛
- کمک به بازگشت داوطلبانه و استقرار مجدد؛
- خدمات در زمینه تسهیلات مهاجرتی؛ و
- خدمات آشنا سازی مهاجرین با فرهنگ کشورهای مهاجر پذیر.

*توضیح: سازمان بین‌المللی مهاجرت در سطح ستادی از سازمان ملل متحد منتزع و در کشورهای عضو تیم کشوری ملل متحد عمل می‌نماید.

فعالیت‌های اصلی در جمهوری اسلامی ایران

IOM • OIM

سازمان بین‌المللی مهاجرت

سازمان بین‌المللی مهاجرت (IOM) تشکیلاتی بین‌دولتی است که در سال ۱۹۵۱ با رسالت ساماندهی امور مهاجرت در سرتاسر جهان تأسیس گردید. این سازمان دارای ۱۳۲ کشور عضو، ۹۷ ناظر و بیش از ۴۶۰ دفتر در ۱۰۰ کشور جهان است. اهم فعالیت‌های سازمان در دو بخش «خدمات» و «برنامه‌ها و سیاست‌گذاری» در قالب پنج محور اصلی شامل مهاجرت و توسعه، تسهیل مهاجرت، قانونمندی مهاجرت، مهاجرت اجباری و حوزه میان‌بخشی (همکاری‌های فنی، پژوهش، حقوق بین‌المللی مهاجرت، مباحث سیاست‌گذاری و تدوین خط‌مشی، حقوق مهاجرین، مهاجرت و بهداشت، ابعاد جنسیتی مهاجرت و ...) متمرکز است.

سازمان بین‌المللی مهاجرت فعالیت خود را در ایران در مرداد ۱۳۶۹ با تمرکز بر تخلیه اتباع کشورهای ثالث در جریان درگیری‌های عراق و کویت آغاز کرد. متعاقباً در ۱۳۷۴ جمهوری اسلامی ایران به عنوان عضو ناظر شورای حکام این سازمان درآمد. تا پایان ۱۳۷۹، سازمان بین‌المللی مهاجرت قریب به ۳۷۰،۰۰۰ نفر از اتباع افغانی را طی برنامه‌های مشترک خود با کمیساریای عالی امور پناهندگان ملل متحد به‌صورت داوطلبانه به افغانستان بازگردانید.

ایران در سال ۱۳۸۰ به عنوان عضو کامل شورای حکام پذیرفته شد. متعاقباً سازمان بین‌المللی مهاجرت از ۱۳۸۳ تا کنون دیدگاه «پناهنده محور» خود را در ایران تغییر داده و یک دیدگاه راهبردی «برنامه مدار» را با هدف یاری ایران در جهت مدیریت مهاجرت و حل چالش‌های جدید فراروی کشور اتخاذ کرده است.

با بیش از نیم قرن تجربه مؤثر در سطح جهانی، سازمان بین‌المللی مهاجرت موارد ذیل را در دستور کار خود قرار داده است:

ترویج تجربیات سودمند و استفاده از تسهیلات جدید به منظور تسهیل مهاجرت قانونمند و کمتر نمودن مهاجرت غیر متعارف؛ کمک نمودن به انسان‌ها به منظور استقرار موقتی و دائم در خارج از کشور؛ آموزش مسئولان دولتی پیرامون مسأله مدیریت مهاجرت؛ حمایت از نشست‌های بین‌المللی پیرامون سیاست‌گذاری در امور مهاجرت؛ ترویج و آگاه‌سازی در زمینه قوانین بین‌المللی مهاجرت و یاری رساندن به دولت‌های گوناگون در توسعه قانون‌گذاری در زمینه مهاجرت در سطح ملی؛ حمایت از ادغام توسعه در طرح‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای؛ ترغیب ارتباط بیشتر میان جوامع مهاجرین از طریق رأی دادن در خارج از کشور، انتقال دانش و مهارت، بازگشت‌های موقتی و تسهیل جریان وجوه ارسالی؛ اجرای برنامه‌های اطلاع‌رسانی گسترده؛ اجرای برنامه‌های پزشکی و بهداشتی؛ یاری رسانیدن به قربانیان قاچاق؛ اجرای برنامه‌های اضطراری و بازسازی؛ و انجام تحقیقات کاربردی.

رویکرد استراتژیک سازمان بین‌المللی مهاجرت بر چهار رکن اصلی استوار است:

- ارتقاء دانش مقامات مسئول کشور در زمینه تازه‌ترین ره‌آوردهای مهاجرتی؛
- بررسی و ایجاد سیاست‌های کارای مهاجرتی برای رویارویی با چالش‌های موجود و نیز تعیین رویکردهای جامع برای پیشبرد همکاری‌های بین‌المللی؛
- تحقیقات منسجم به منظور ایجاد سیاست‌های متناسب با شرایط جاری کشورها؛
- همکاری‌های منطقه‌ای به منظور کمک به توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها از طریق اجرای تحقیقات، نشست‌ها، طراحی و اجرای طرح‌ها و برنامه‌های مهاجرتی به منظور حداکثر نمودن انتفاع موجود در مهاجرت.

پیشینه کارگذاری در ایران و جهان

رسالت اصلی و اولویت‌ها در ایران و جهان

۱- دفتر هماهنگ کننده مقیم سازمان ملل متحد در ایران (RC)
آدرس: تهران، دروس، بلوار شهزاد، پلاک ۸، ساختمان سازمان ملل، صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۵۵۷
تلفن: ۲۲۸۶۰۶۹۱-۴ (۹۸-۲۱) / ۲۲۸۶۰۶۹۱-۴، ۲۲۸۶۷۶۹۳، ۲۲۸۶۸۰۴۴
پست الکترونیکی: rc.office.iran@undp.org
وب سایت: www.un.org.ir فکس: ۲۲۸۶۹۵۴۷ (۹۸-۲۱)

۲- سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو)
آدرس: تهران، بلوار کشاورز، ساختمان وزارت جهاد کشاورزی، طبقه ۱۷، اتاق ۱۷۰۱، صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۵۵۷
تلفن: ۸۸۹۶۰۷۳۱، ۸۱۳۶۳۷۰۱-۲ (۹۸-۲۱)
پست الکترونیکی: FAO-IR@fao.org
وب سایت: www.fao.org فکس: ۸۸۹۶۴۱۰۴ (۹۸-۲۱)

۳- برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز (UNAIDS)
آدرس: تهران، دروس، بلوار شهزاد، پلاک ۸، ساختمان سازمان ملل، صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۵۵۷
تلفن: ۲۲۸۵۸۹۵۰، ۲۲۸۶۰۶۹۱-۴ (۹۸-۲۱)
پست الکترونیکی: iran@unaids.org
وب سایت: www.unaids.org فکس: ۲۲۸۵۸۹۵۱ (۹۸-۲۱)

۴- هیئت یاری‌رسانی سازمان ملل متحد در افغانستان (UNAMA)
آدرس: تهران، دروس، بلوار شهزاد، پلاک ۸، ساختمان سازمان ملل، صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۵۵۷
تلفن: ۲۲۸۶۷۹۶۸ (۹۸-۲۱)
پست الکترونیکی: unama-iran@un.org
وب سایت: www.unama-afg.org فکس: ۲۲۸۶۹۱۸۷ (۹۸-۲۱)

۵- صندوق کودکان سازمان ملل متحد (یونیسف)
آدرس: تهران، خیابان شریعتی، خیابان قبا، خیابان نظامی، پلاک ۷، کد پستی: ۱۹۴۴۹، صندوق پستی: ۱۱۷۶-۱۹۳۹۵
تلفن: ۲۲۵۹۴۹۹۴ (۹۸-۲۱)
پست الکترونیکی: tehran@unicef.org
وب سایت: www.unicef.org/iran/fa ، www.unicef.org/iran فکس: ۲۲۵۹۴۹۴۸ (۹۸-۲۱)

۶- برنامه توسعه ملل متحد (UNDP)
آدرس: تهران، دروس، بلوار شهزاد، پلاک ۸، ساختمان سازمان ملل، صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۵۵۷
تلفن: ۲۲۸۶۰۶۹۱-۴ / ۲۲۸۶۰۶۹۱-۴ (۹۸-۲۱)
پست الکترونیکی: registry.ir@undp.org
وب سایت: www.undp.org.ir فکس: ۲۲۸۶۹۵۴۷ (۹۸-۲۱)

۷- سازمان آموزشی، علمی فرهنگی ملل متحد (یونسکو)
آدرس: تهران، میدان تجریش، میدان دربند، مجموعه فرهنگی سعد آباد، ساختمان بهمن، کد پستی: ۱۹۸۹۴
تلفن: ۱۳۱۵-۷ (۹۸-۲۱) / ۲۲۷۵
پست الکترونیکی: tehran@unesco.org
وب سایت: www.unesco.org فکس: ۲۲۷۵ ۱۳۱۸ (۹۸-۲۱)

۸- کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان (UNHCR)
آدرس: تهران، میدان ونک، کوچه امداد شرقی، پلاک ۳، کد پستی ۱۹۹۱۷
تلفن: ۱۱-۸۸۰۵۷۲۰ (۹۸-۲۱)
پست الکترونیکی: irnte@unhcr.org
وب سایت: www.unhcr.org فکس: ۸۸۰۵۷۲۱۲ (۹۸-۲۱)

۹- سازمان توسعه صنعتی ملل متحد (UNIDO)
آدرس: تهران، دروس، بلوار شهزاد، پلاک ۸، ساختمان سازمان ملل، صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۵۵۷
تلفن: ۲۲۸۶۸۰۴۴، ۲۲۸۶۷۶۹۳، ۲۲۸۶۰۶۹۱-۴ (۹۸-۲۱)
پست الکترونیکی: office.iran@unido.org
وب سایت: www.unido.org فکس: ۲۲۸۶۷۳۶۲ (۹۸-۲۱)

۱۰- مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد (UNIC)
آدرس: تهران، دروس، بلوار شهزاد، پلاک ۸، ساختمان سازمان ملل، صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۵۵۷
تلفن: ۲۲۸۷۳۸۳۷-۸ / ۲۲۸۶۰۶۹۱-۴ (۹۸-۲۱)
پست الکترونیکی: unic.tehran@unic.org
وب سایت: www.unic-ir.org فکس: ۲۲۸۷۳۳۹۵ (۹۸-۲۱)

۱۱- دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد (UNODC)
آدرس: تهران، میدان ونک، خیابان ونک، کوچه ارم، بن بست بهشت پلاک ۲
تلفن: ۸۸۸۷۸۳۷۷-۸۱ (۹۸-۲۱)
پست الکترونیکی: fo.iran@unodc.org
وب سایت: www.unodc.org/iran فکس: ۸۸۷۹۶۷۰۰ (۹۸-۲۱)

۱۲- صندوق جمعیت ملل متحد (UNFPA)
آدرس: تهران، دروس، بلوار شهزاد، پلاک ۸، ساختمان سازمان ملل - صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۵۵۷
تلفن: ۲۲۸۵۷۱۱۰ (برنامه) / ۲۲۸۵۲۵۸۳ - ۸ / ۲۲۸۶۰۶۹۲۵ - ۴ / ۲۲۸۶۰۶۹۱-۴ (۹۸-۲۱)
پست الکترونیکی: iran@unfpa.org
وب سایت: http://iran.unfpa.org فکس: ۲۲۸۵۷۴۸۵ (۹۸-۲۱)

۱۳- برنامه جهانی غذا (WFP)
آدرس: تهران، دروس، بلوار شهزاد، پلاک ۸، ساختمان سازمان ملل، صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۵۵۷
تلفن: ۲۲۸۶۷۴۸۰، ۲۲۸۶۷۶۴۰، ۲۲۸۶۳۴۹۹ (۹۸-۲۱)
پست الکترونیکی: wfp.tehran@wfp.org
وب سایت: www.fa.wfp.org فکس: ۲۲۸۶۳۲۱۱ (۹۸-۲۱)

۱۴- سازمان جهانی بهداشت (WHO)
آدرس: تهران، شهرک قدس، میدان صنعت، فاز ۵، خیابان سیمای ایران، جنب دبیرستان پسرانه ابوریحان، ساختمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ضلع غربی، طبقه ۱۲ - صندوق پستی ۱۵۶۵-۱۴۶۶۵.
تلفن: ۸۸۳۶۳۷۱۸-۸۰ / ۸۸۳۶۳۹۷۹-۸۰ (۹۸-۲۱)
پست الکترونیکی: whoteh@ira.emro.who.int
وب سایت: www.who.int، www.emro.who.int/iran
فکس: ۸۸۳۶۴۱۰۰ (۹۸-۲۱)

۱۵- سازمان بین‌المللی مهاجرت (IOM)
آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، خیابان خرسند، نبش کوچه لادن، پلاک ۳
تلفن: ۲۲۰۴۸۸۸۶ - ۷ / ۲۲۰۴۵۳۶۴ / ۲۲۰۵۴۲۴۴ (۹۸-۲۱)
پست الکترونیکی: iomtehran@iom.int
وب سایت: www.iom.int فکس: ۲۲۰۴۴۹۲۹ (۹۸-۲۱)